

НЕБА

11

ВОЛЯ NON-STOP

5 грн **половину отримує вуличний розповсюдjuвач**

придбавши цей журнал, ви допоможете бездомним

ПРОСТО НЕБА – незалежний вуличний журнал, який розповсюджують на вулицях Львова безпритульні та соціально виключені особи.

НАША МЕТА

Метою розповсюдження журналу є залучення до соціальної інтеграції людей, що перебувають у скрутних життєвих обставинах. Девізом **ПРОСТО НЕБА** є «Працювати, не жебракувати». Ми схилиємося до думки, якщо людина взялася розповсюджувати журнал, вона прагне насамперед змінити своє життя. Крім того, це унікальна можливість покращити своє фінансове становище.

ЯК МОЖНА РОЗПОВСЮДЖУВАТИ ЖУРНАЛ

Якщо Ви – бездомна чи безробітна людина і бажаєте розповсюджувати журнал, звертайтеся у пункти розповсюдження:

ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
м. Львів-Винники, вул. І. Франка, 69
Центр обліку та нічного перебування бездомних громадян
Вул. Кирилівська, 3-а

СПІВПРАЦЯ З ПРОСТО НЕБА

Ми завжди відкриті до співпраці як із соціально незахищеними верствами, так і з письменниками, художниками, фотографами та багатьма іншими, хто став на шлях боротьби проти бідності та соціальної несправедливості. Усі матеріали в журналі – добра воля дописувачів і волонтерів видання. Винагороди за подані до друку матеріали немає. Редакція залишає за собою право не повертати, не рецензувати надіслані матеріали і не погоджуватися з думкою авторів.

Запрошуємо рекламодавців до розміщення соціальної реклами, що пропагує здоровий спосіб життя та сприяє ефективному вирішенню актуальних проблем міста.

ПРОСТО НЕБА є членом Міжнародної асоціації вуличних видань. Проект реалізує ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя».

НАШІ КОНТАКТИ

ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
79495, м. Львів-Винники, вул. І. Франка, 69
Сторінка в Інтернеті www.emaus-oselya.org
E-mail: prosto_neba@yahoo.com
Тел./факс 032 296 33 03

ПРАВИЛА РОЗПОВСЮДЖУВАЧІ

1. Розповсюджувач має бути ввічливим, проявляти повагу до покупців та інших розповсюджувачів.
2. Розповсюджувач розповсюджує журнал відповідно до вартості, вказаної на обкладинці.
3. Розповсюджувач не має нав'язувати покупцеві журнал, а поважати його вибір придбати його, або ні.
4. Розповсюджувач обов'язково мусить мати при собі посвідчення розповсюджувача.

Увага: Якщо розповсюджувач знаходиться у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, не беріть у нього журнал.

З М І С Т

Одна розмова з вуличним розповсюджувачем	3
Наше опитування	4
Наші новини	5
Мар'яна Соха. Обмеження волі на волі та додаткові покарання після звільнення б	
Григорій Семенчук. Сезон СІЗО	7
Максим Ольга. Янукович Суперстар	7
Королі вулиці. Звуки Львова	8
Лариса Тимофієнко. Якщо ви звільнилися з місць позбавлення волі	9
Інтерв'ю з Ігорем Гнатом	10
Ольга Вербицька. Суспільне коло в'язниці або чому стають зеками?	13
Інтерв'ю з Мирославом Демківим	14
Денис Ципін. 10 основних порад родичам ув'язнених	16
Тварждо. Що змінюється за ґратами?	18
Юля Смаль. Міфи і легенди моєї родини. Упівці	19
Ростислав Шпук. Без Ознак Мистецького Життя	20
Інтерв'ю з Олександром Володарським	22
Олександр Володарський. Поезія	23
Юліана Паранько. Невидимі ланцюги	24
Anonymous. Раб. Божий?	26
drumТІатр: вірші	28
Музичні рецензії	30
Літературні рецензії	31
Кінорецензії	32
Огляд блогосфери	34
Мар'яна Соха. Розмалювати стіни	36
Як допомогти бездомній людині	37

Головний редактор
Мар'яна Соха
Випусковий редактор
Максим «Ольга» Ліщенко
Дизайн і верстка
Юрій Іздрик
Логотип
Оксана Васків-Кукул
Фото на розвороті
Ростислав Шпук
Над номером працювали
Григорій Семенчук, Юліана Паранько
Свідоцтво про державну реєстрацію
ЛВ №925/178р від 02.10.2009
Тираж – 4 000 примірників

одна розмова з вуличним розповсюджувачем

Назар, 26 років

Мені подобається розповсюджувати журнал, коли люди підходять і просять інтерес. Подобається розповідати їм про проблеми бездомності і як можна допомогти бездомним людям. І коли вони завдяки мені починають задумуватися над проблемою. Мені здається, що тоді задоволені і вони, і я.

Якось ледь бійка не почалася у нас на палатці. Молоді, агресивні хлопці почали на нас кричати, хапали журнал, мабуть просто не мали до кого причепитися.

Вжурналі трапляються такі болючі теми, що аж плакати хочеться. Я сам багато чого пережив, тому все у ньому близьке і знайоме. Коли закінчив інтернат і всередину мене вже не пускали ночувати, а йти було ні-

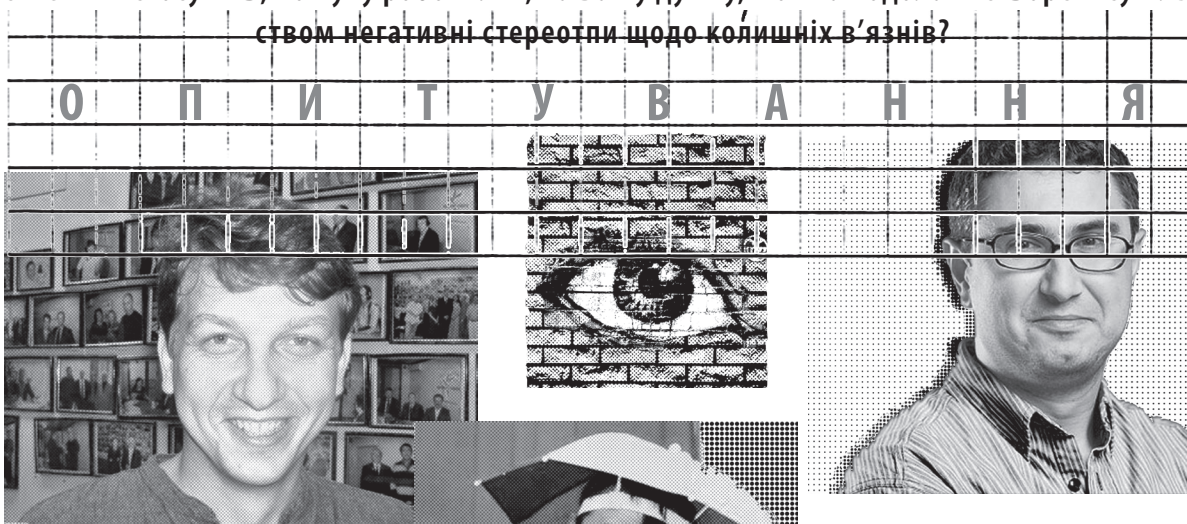
куди, бо з родичами теж не склалося, то спав на вулиці біля того ж таки інтернату. Роботу не міг знайти, їсти ходив до церкви. Не знав куди піти і куди податися.

В кожного свої проблеми, і, на жаль, ніхто не ставить себе на місце бездомної людини. Якби знали, що це таке, то б по-іншому ставилися. Я б хотів, щоб люди мали більше співчуття і щоб бездомних було менше.

О Відомо, що коли людина виходить з місць позбавлення волі, вона неминуче зіштовхується з низкою бар'єрів на шляху до повернення у суспільне життя, налагодження сімейних стосунків, пошуку роботи. Як, на Вашу думку, можна подолати створені суспільством негативні стереотипи щодо колишніх в'язнів?

П
И
Т
У
В
А
Н
Н
Я

Народний депутат України Олесь Доній:

В Україні є жорсткою система покарання, спрямована на утримання людей під вартою. Це, на мою думку, потрібно змінювати, шукати інші можливості для покарання, у тому числі фінансового характеру. Тому що, на жаль, система покарання у наших закладах, як правило, не перевиховує людей, а навпаки ламає особистість, веде до ще більшого відторгнення її від суспільства і замкнення в кримінальному середовищі. Потрібно думати не лише про адаптацію колишніх в'язнів, а найперше про зменшення їхньої кількості, про реформування системи судочинства у бік гуманізації. Держава мало дбає про гуманізацію місць позбавлення волі, і значною мірою людина там піддається тиску існуючої внутрішньої системи. А третій елемент – це адаптація уже на волі. Так само держава повинна допомагати з пошуком першої роботи. На жаль, пропозиції з боку держави є малопринятні для утримання родини.

Ми бачимо, що дехто, хто пройшов цю систему покарання, маю на увазі політичних в'язнів, залишилися моральними авторитетами, політично активними – Лук'яненко, Хмара, Джамільова, але є інші приклади – люди, які пройшли через колонії, але отримавши владу, перенесли принципи «зони» на побудову держави – Янукович і нова зірка Партії регіонів Кернес, якого зараз проштовхують на мери Харкова. Тепер вони намагаються побудувати з держави «зону».

Заслужений артист України Левко Дурко:

Якщо є якась мрія чи мета, то людина, навіть після такого тяжкого удару долі, все ж приходиться до якогось спільного знаменника. Це залежить від сили волі. Але якщо така особистість не має віри, вона просто виходить на волю і робить той самий злочин. Тому що повертається до тих самих знайомих і друзів, які також пов'язані з криміналом. Рідко коли такій людині вдається знайти кохання, хоча жінки переписуються з в'язнями і потім ніби живуть разом. Але у першу чергу має допомогти суспільство, певні комітети чи служби, які б не тільки перевіряли, чи він вчасно прийшов додому і зареєструвався, але ще чимось допомагали. Наприклад, щоб працювали центри зайнятості. Колишні в'язні можуть знайти тільки важку працю і то тимчасову. Тому дуже важливо, щоб були конкретні дії щодо цих людей. Треба вести правильну стратегію, тому що вони злі на все навколо себе. Потрібно наvertати їх до духовного.

Журналіст Вахтанг Кіпіані:

Знаю багатоох людей, які були в ув'язненні, але фактично всі вони є політичними в'язнями, і знали за що йшли і що робитимуть на волі. Якщо говорити про людей, засуджених за кримінальною статтею, то я, чесно кажучи, ніколи не ставив себе на їхнє місце. Думаю, що завжди все дуже і дуже персонально. Буває людина оступилася і справді щось там пережила і передумала, і можливо, захоче виправитися, але багатьом людям, якщо вони вже стали на цю слизьку доріжку, важко з неї зійти. Суспільство не може виробити єдиної позиції щодо цих людей, тому що люди ці – дуже різні. Я колись знімав сюжет про одну каральну установу, де сидів літній чоловік, йому може, за сімдесят років було, з них сорок чи п'ятдесят провів за ґратами. Там кажуть, що він настільки звик до тюрми, що виходячи на волю, навмисне щось робив, щоб його знову посадили. Як суспільство може до нього ставитися? Він сам собі обрав цю долю. Звичайно, до людей треба ставитися, як до людей. Не буває просто ув'язнених, не буває колишніх злочинців, бувають люди, які з різних причин опинилися за ґратами і вони можуть бути як гідними членами суспільства, так і абсолютно не гідними. Це саме стосується людей, які не сиділи. Тобто, умовно кажучи, багато наших депутатів мали б сидіти, але в силу різних обставин, вони є на волі. І ставлення до них яке? Відповідне: презирство, зневага і т.д. Тому тут залежить не від того, сидів чи не сидів. А від того – людина ти чи не людина.

Саша, 19 років

Перебування у в'язниці погано впливає на подальше життя людини – після того постійні проблеми з міліцією, вона просто переслідує людей. На роботу влаштуватися теж важко, бо працедавець дивиться чи працівник не був ув'язнений.

Серед моїх знайомих, які звільнялися з місць позбавлення волі, були випадки, коли через місяць після звільнення, міліція знову «пришivala» справу, мовляв «як це – раз вкрав, і далі не крадеш?». Навіть тут, коли я у Львові жив на вулиці, міліція зупинила мене ввечері, і забрала у райвідділ для встановлення особи (хоча я мав з собою паспорт). Коли побачили, що я умовно засуджений, то почали питати, що я вже вкрав, примушували мене підписати, що я був п'яний і бушував, в іншому випадку пригрожували закрити на ніч в «абізьяннику». І я підписав, бо вони мене самі переконували, що мені за це нічого не буде, а їм для звіту треба.

Я хотів йти в армію або у військове училище, але коли я, по своїй дитячій наївності послунався друзів і пішов з ними на крадіжку, мені дали умовне відбування покарання. Це відразу перекреслило мої мрії.

Геннадій, 48 років

Чесно кажучи, мене особисто минули ті проблеми, які часто трапляються з людьми, що виходять на волю. Паспорт мені зробили за один тиждень. В цей період найважливіше – це вирішити питання з житлом. Грошей на той час (десять років тому) в мене не було. Я ходив в обласне управління МВС, щоб добитися хоч якогось житла, але там мені, звичайно, не допомогли. Тому до різних структур я більше не звертався.

Бувало таке, що міліція зупиняла на вулиці (я чомусь видавався їм підозрілим) садила в машину, відвозила у райвідділ, все випитували, перевіряли паспорт і відпустили. Таке траплялося разів п'ять-шість.

А основна проблема – це житло. Паспорт та ідентифікаційний код ще можна зробити, але все-одно дивляться на твоє минуле, на статтю. Часто просто тримають людину на гачку, стараються загнати в глухий кут, щоб вона сама вчинила злочин чи просто підставити. Органам вигідніше людину якнайшвидше знову посадити, ніж тримати на обліку і слідкувати за нею на волі.

ЛЬВІВСЬКА МОДЕЛЬ ДОПОМОГИ БЕЗДОМНИМ

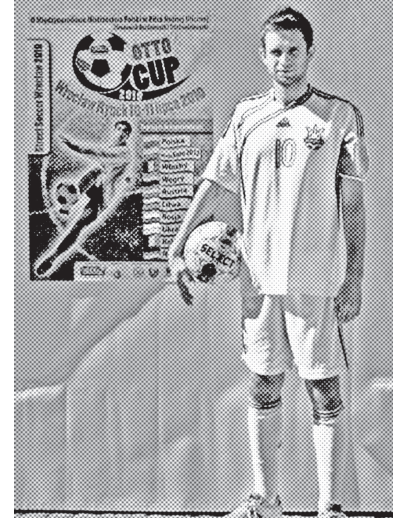
НОВИНИ

Три найбільші організації Львова, які працюють у галузі соціального захисту безпритульних людей, а саме: ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя», яка має осередок у Винниках, Центр обліку та нічного перебування бездомних громадян та МГО «Народна допомога – Львів», яка займається вуличною роботою і соціальним готелем для жінок, вирішили створити львівську модель співпраці організації для покращення роботи у наданні послуг безпритульним людям. Співпраця передбачає проведення регулярних зустрічей для обміну інформацією, соціологічних досліджень проблеми бездомності та спільних заходів у зимовий період.

«Спільно ми працюємо над моделлю виходу людини з бездомності. Ми розробили цілий цикл виходу з цієї проблеми, щоб якісно надавали послуги безпритульним. – пояснив Юрій Лопатинський, директор МГО «Народна допомога – Львів». – У цьому циклі є 10 етапів: вулична робота, центр обліку та реєстрації бездомних, медико-гігієнічний центр, «нічліжка», освітній центр соціальної реабілітації, виробничі майстерні, осередок терапії залежностей, благодійна їдальня, банк їжі та одягу і остання сходинка – соціальний готель».

Співпраця трьох різних організацій, кожна з яких забезпечує соціальну реінтеграцію бездомної людини на певному окремому етапі, дозволило створити цілісну модель повернення людини в суспільство. Сама ж модель співпраці та схема реінтеграції могли б бути зразком для інших міст у створенні цілісної системи надання допомоги бездомним людям.

БРОНЗА НА ЄВРО

Збірна України з вуличного футболу завойовала бронзу на Чемпіонаті Європи з вуличного футболу для людей, які знаходяться в кризових ситуаціях, що відбувся у Вроцлаві (Польща) 9-11 липня 2010 року.

Українська національна команда на стадії групового турніру перемогла збірні Росії 7:1, Австрії 6:2, Німеччини 5:1 і команди польських міст (які в 2012 році прийматимуть Чемпіонат Європи з футболу) Гданська і Познані – 4:1, 1:1 (пен. 3:2). У стикових матчах за вихід у півфінал наша збірна виграла серію пенальті в команди Варшави 5:4 (основний час матчу закінчився з рахунком 2:2). У півфіналі збірна України поступилася команді господарів турніру – збірній Вроцлава з рахунком 3:2. Тренер національної команди Юрій Бучаков зазначив, що «Перемогти господарів турніру в матчі, який судили польські арбітри, виявилось неможливо». У матчі за третє місце, перегравши збірну Познані 6:2, національна збірна України стала бронзовим призером Чемпіонату Європи з вуличного футболу Вроцлав-2010.

ОБМЕЖЕННЯ ВОЛІ НА ВОЛІ

та додаткові покарання після звільнення

Ні суддя, ні прокурор для злочинців років не шкодують. Дають по максимуму, залишаючи місце для торгів – так, щоб потім можна було щось відкинути. Поки у Феміди зав'язані очі, з терезами коїться невідомо що. Одні відсиджують чужий термін, інші опинилися в поганому місці в поганий час і послужили «показником» для певного райвідділку, ще інші – спеціально роблять якусь дурницю, щоб повернутися в «зону» – місце, де правила життя зрозумілі і навички виживання в специфічному середовищі вже сформовані.

Сидять переважно ті, хто не вміє, або не має за що викрутитися і «замазати». Потенційні злочинці чи рецидивісти – це зовсім не ті люди, яким вперше зачитують вирок. Такими стають, виходячи із так званих «виправних» закладів, які насправді є лише каральними. Хоча відповідно до нашого виправно-трудового законодавства, мали б «перевиховувати засуджених у дусі чесного ставлення до праці, точного виконання законів, відвертати вчинення нових злочинів як засудженими, так і іншими особами, а також сприяти викорененню злочинності».

На території Львівської області сьогодні знаходяться в ув'язненні 5 000 осіб, і ще 1 500 в СІЗО. 5 080 є умовно засудженими. За перше півріччя 2010 року звільнилися з місць позбавлення волі 745 осіб, 15 % з яких не прибувають до місця, вказаного в довідці про звільнення, щоб стати на облік у районному відділі міліції, відтак їхнє місцезнаходження і подальша доля невідомі аж до наступної зустрічі з правоохоронними органами.

З тих 745 осіб, які за півроку звільнилися у Львівській області, працевлаштувалися 175 (через центр зайнятості роботу шукало 20 осіб, знайшли – четверо). З тих знову ж таки 745 осіб, 187 вийшли на волю без паспортів. Довідка про звільнення теж вважається документом, що посвідчує особу, але з нею краще на очі нікому не потрапляти, бо вона так особу «посвідчить», що далі можна нічого не розповідати.

У процедуру поновлення документів посвячують не всіх – у державних органах кажуть, що це внутрішні інструкції, зі змістом яких прості громадяни не можуть бути ознайомлені. Знову ж таки, залишається місце для торгів, коли можна паспорт отримати за тиждень, а можна й за півроку. В обласному паспортному столі мені, наприклад, сказали, що для осіб, звільнених з місць позбавлення волі, існує спрощена процедура

виготовлення паспортів, але як ця процедура виглядає відмовилися пояснити, мовляв, інформація внутрішня. Хоча я питала про це не як журналіст, і навіть не як пересічний громадянин, а як соціальний працівник, який працює з цією категорією людей і постійно зіштовхується з цією проблемою. Чому ж служба, яка працює в цьому ж напрямку, утаємничує це, замість того, щоб полегшити життя нам, собі і людині, якій ми разом допомагаємо?

У Міністерстві праці та соціальної політики зазначають: «бездомна людина має всі ті самі права, що й інші громадяни». Але як їх домогтися теж не пояснюють. Ви, наприклад, знаєте, що без реєстрації місця проживання, вам не можна виробляти закордонний паспорт? Хоча ні, теоретично можна, бо є «Закон про свободу пересування» і також Постанова «Про затвердження правил оформлення і видачі паспорта громадянина України для виїзду за кордон», де про пропуску нічого не згадується. Але такий «недолік» обов'язково когось знадобиться, і якщо ви – людина не бідна, то на це радо «закриють очі». Незнання громадянами «внутрішніх інструкцій» є дуже вигідним, бо тоді доводиться робити те, що кажуть паспортисти з потенційною можливістю «спростити» ситуацію.

Інша дивна річ у намаганні простої людини виправдатися перед державою – так звана довідка про несудимість, яку вимагають під час виготовлення паспорта. Коштує вона 10-20 грн, виготовляється протягом 10 днів і їхати за нею потрібно на вул. Липинського двічі – один раз, щоб замовити, другий – щоб забрати. Проте в переліку документів, необхідних для виготовлення паспорта в наказі МВС № 600 «Про затвердження Порядку оформлення і видачі паспорта громадянина України» сказано, що перевірка людини на судимість та перебування в розшуку здійснюється працівниками територіального підрозділу за допомогою запитів. Те, що все залежить від конкретного працівника паспортної служби – це перевірена правда. Сама була свідком того, як таку інформацію отримували за 2 хвилини по телефону, а не розводили руками і пояснювали людині, що «така процедура, від мене нічого не залежить».

Чому ж тут стільки зосереджуюся на паспорті, прописці і всьому цьому бюрократичному маразмі? Бо, вийшовши на волю, людина найперше мусить довести до ладу свої документи. Бо, якщо ти не маєш

дому, сім'ї і ще до того всього документів – тобі пряма дорога в нікуди. Бо з 771 осіб, що стоять на обліку як безпритульні в Центрі обліку бездомних громадян, 142 особи – це колишні ув'язнені, яким більше ніде місця не знайшлося (і навіть тут паспорт отримали лише 23 з них, а реєстрацію переважного місця перебування – 66).

Існує й інша причина, чому ніхто не поспішає виробляти документи колишнім в'язням та безпритульним людям. Якраз ця категорія населення є таким собі резервом для міліції. Бракує показників для звіту – прошу дуже – вийшов надвір, зловив бездомного і пишеш йому, що хочеш. Зловили на злочині не того, кого треба? Знову безпритульні пригодяться. Тим паче, що деякі з них і не сильно заперечують. Інколи складається враження, що всі навколо – і міліція, і паспортисти і всі решта, просто вичікують, поки людина піде на наступний злочин, спеціально затягуючи з документами, мовляв, ну давай вже, сідай знову, ти ж і так на волі довго не можеш.

Тому не дивно, що майже 70% колишніх в'язнів скоюють повторно злочини. В'язниці віддаляють людей від суспільства на такі великі відстані, які подолати стає не до снаги. І тоді тюрма стає єдиним місцем, де людина почувається, як вдома і робить все, щоб туди повернутися (один такий чоловік вкрав в дитсадочку книжки – просто, щоб на чомусь попастися).

Держава вперто утримує в собі іншу державу «неблагонадійних», де в'язні не те, що не усвідомлюють скоєний злочин і шкодують про нього, а навпаки – ламаються настільки, що проблем після їх виходу з ними ще більше, ніж до того, як вони сіли. Відтак, виходить банальний колообіг в'язнів в державі: «Украл, випил – в тюрму! Украл, випил в тюрму!». Усі причетні отримують свій ілюзорний спокій, вибираючи найлегший варіант. Бо що з ними робити в суспільстві після такого «виправлення» не знає ніхто. Може і не сильно хочуть знати, якщо в цілій Україні діють лише два центри соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі, утворені місцевими органами влади. Держава карає і ламає, вважаючи, що виконує свій обов'язок, а реабілітувати та адаптувати людей «уповноважує» громадські організації чи благодійників. Вам не здається, що злочин, скоєний людиною, і те, що потім роблять з цією людиною у «виправному закладі», – це рівноцінні злочини?

Якщо дрібний держслужбовець сам себе наділяє владою розпоряджатися чийось життям (наприклад, видавати особі паспорт чи почекати, поки вона з безвиході вчинить наступний злочин), то хто в цьому випадку більший злочинець? Якщо той самий держслужбовець називає свого співгромадянина «воно», кажучи «та навіщо йому паспорт, якщо воно безпритульне», то хто більше заслуговує на покарання?

Я просто думаю, що, поки ми вважатимемо, що маємо право засуджувати і карати своїх ближніх, замість того, щоб підтримувати і допомагати, доти наше суспільство буде нагадувати «зону», в якій всі навколо – потенційні злочинці. Навіть на волі. Навіть з довідкою про несудимість.

Мар'яна Соха

СЕЗОН СІЗО

AFTER DARK ВІД ГРИГОРІЯ СЕМЕНЧУКА

Люди нічим не відрізняються від звичайних тварин. Їм тільки й хочеться задовольнити свої потреби. Є такі індивідууми, які полюбляють бухнути в компанії друзів, є такі, які люблять смачно попоїсти – так, щоб аж гикати. А є ще такі, які особливо полум'яно реагують на осіб протилежної статі (або ж для тих, хто полюбає соціальну рівність, мушу наголосити, що існують ще ті, які полум'яно дивляться на осіб своєї ж статі). Всі вони – різні, залежно від кількості певних гормонів (...мормонів?) в голові. Але всіх їх об'єднує одне: вони потіють.

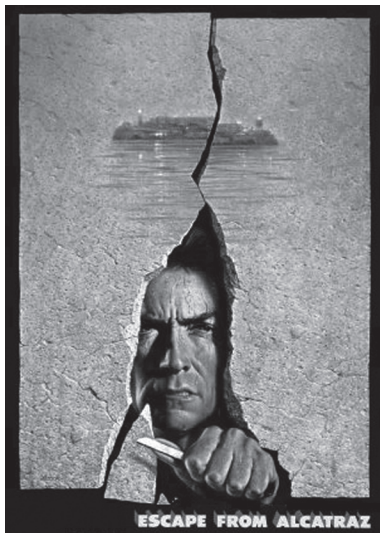
От тепер звернімося до профільної теми журналу: позбавлення волі. Якщо Ви дуже-дуже сильно бухнули і Вам захотілося когось образити, зав'язалась сварка, бійка, не дай Боже, хтось пішов зняв побої, і от Ви у СІЗО. Чи, наприклад, Ви так захотіли самку (самця?), а вона хотіла Вас не дуже, чи не хотіла взагалі, пішла в лікарню, і от Ви знову у СІЗО. Звичайно, можна здогадатися, що всі дороги насправді ведуть не до богоспасеного Риму, а саме в СІЗО. Не все так трагічно, але я не про це. Я про саме місце хотів поговорити. Про СІЗО. Звичайно, судячи з назви, СІЗО – пережиток радянської системи. І аббревіатура стрьомна. Може розростися взагалі до «СЛІДЧОГО ІЗОЛЯТОРУ». Як гангрена на нозі. До цієї влучної назви часто додають обтяжуюче поняття – «попереднього утримання». Тобто «попереднє утримання» – це не вічність. Тому контингент в СІЗО – мінливий. Але знаючі люди розповідали, що є там і постійні жителі – клопи, блохи, шури і таргани. Себто, фауна до фауни. Ще люди в СІЗО мають право сходити в душ раз на тиждень (замислись, студенте!). Тому багатьом, хто потрапляє туди, доводиться обтиратися вологими сер-

ветками. А ще жити в камері розрахований на 8 особин, де реально живе 12.

Так от, виглядає, що наша країна – одне суцільне СІЗО. В маршрутках складається враження, що люди вранці їдуть не з дому на роботу, а з ночівлі в СІЗО – додому. Видається, що ринок вологих серветок втрачає покупця, і що індустрія побутової хімії розвалюється в крах. І так в кожному місті: у кав'ярні – СІЗО (бо там таргани), у маршрутці – СІЗО (бо люди перестали митися), у чиновників – СІЗО (бо тільки «по-фені» розуміють), я вже мовчу про наш залізничний транспорт – СІЗО на колесах. Не дарма «Пастой паравоз» до сих пір актуальний.

Кажуть, що наше львівське СІЗО (до речі, найстаріша тюрма в Україні) до Євро-2012 перенесуть. Друг пожартував, що мабуть ще й зроблять на його місці готель, де будуть жити футболісти, які отримують жовту або червону картку під час турніру. Може й мотивації побільшає. Тільки от здається мені, що цей проект від початку провальний. Так і живемо, перебудовуємо СІЗО в готелі, заносимо декорації, виносимо старий мотлох. Але ж шури продовжують бігати.

ЯНУКОВИЧ СУПЕРСТАР

Проянуковича перестали говорити. Перестали транслювати його виступи по національному телебаченню. Янукович зник зі шпальт провідних газет. В нетрях Інтернету залишилися лише минулі пости, які вже неактуальні. По радіо базикають про все, крім Януковича. І тільки Максим Ольга не забуває про нашого президента.

«Янукович Суперстар» – так називається мій новий маленький шедевр. Моя маленька новелка. Мій насичений квітами і солодощами опус. Мій до болю правдивий прогноз.

Я недарма знайшов час піти на виставу, де був задіяний президент України. Моно-вистава. «Янукович Суперстар». Вхід вільний. Народу зібралось багачко. Не було місця де бзднути. Ось так. Щільність перевищувала спітність. Купа різнобарвного людська. Дехто був у костюмах. Це, щоб сподобатися президенту. Щоб президент сказав: «А, ясно...». Були викладачі з універу. Але більшість студентів. Ті, що ходили під знаменами «Пори». Було двоє письменників, які пишуть під одним псевдонімом. Були журналюги. З камерами і мікрофонами. Хоча перед виставою всіх попередили: «Вимкніть мобільні телефони». Я свій вимкнув. В мене Sony Ericsson K310i. Я всівся на зручне крісло у третьому ряді. Журналісти загороджували камерами не лише сцену, але й декорації. Хоча які там декорації? З боків стояли штучні ялинки у вазонах, а згорі звисав величезний годинник. Годинник показував місцевий час.

Дзвінків не було. Вимкнули світло, підняли завісу і ввімкнули прожектор. З оркестрової ями залунала музика. Грали на трубі. Щось схоже на марш радянських піонерів. Музика одразу затихла, коли на сцену вийшов президент. Почулися оплески. Хтось свиснув. Хтось вигукнув: «Фу!». Президент все повторював: «Дякую, дякую». Загальне гудіння не втихало, кожен з кожним перемовлявся. В когось завібрував телефон. У театрі панувало здивування переплетене з цікавістю. Я запитував себе: «Що буде далі?».

Скажіть, чи ви пішли б на виставу, де виступав би президент країни? Не на публічний виступ чи політичні дебати, а на моно-виставу в театрі, з декораціями і м'якими кріслами? Так от, я не говоритиму, хто скільки втратив, не прийшовши сюди, але вистава вартувала того, щоб її подивитися.

Коли Янукович підійшов до ялинки, настала тиша. Це був його перший рух в бік декорації. Він відірвав гілочку (не забувайте, що гілка також штучна), і подивився на неї, як дивиться мати на свою новонароджену дитину. Президент відвів свою голову і задумався. Всі президенти багато думають. Але ж це – згідно зі сценарієм! Янукович викинув гілочку на сцену і сказав: «Янукович Суперстар». Тоді він вклонився і зник за кулісами.

Ось і все. Вся моно-вистава. Весь монолог перед вами. Янукович Суперстар. Більше й не треба. Жодних віршів Чехова та Павла Безсмертного. Жодних цитат Франка та Ріхарда фон Вайцберга. Жодних Гулак-Артьомовських й Ісааків Бебелів. Жодних байок Крилова і народних пісень. Все сплило. Тепер в історії України залишиться лише короткий і влучний вислів – «Янукович Суперстар».

5 серпня 2010 року

ПРОГНОЗ ПОГОДИ ВІД МАКСИМА ОЛЬГИ

КОРОЛИЦЯ ЗВУКИ ЛЬВОВА

Львів народжує і виховує музикантів. Деякі з них стають вуличними. Як гітарист на розі площі Ринок і Катедральної площі. Як акордеоністи-клоуни вздовж проспекту Свободи. Як неформали-панки-анархісти на Сейшн-стріт. Як бандурист біля готелю «Жорж». Як гітарист-бард у переході. Як волинщик у центральній частині міста. Як рок-н-рол бенд під вітринами «Протягу». Як «Піккардійська терція для сліпих» – дует двох бабусь коло «Корони». Як заслужений діяч мистецтв України і Польщі Камінський Роман Петрович.

Пане Романе, як давно Ви граєте?

– Дуже давно. Я військовий з 1963 року. Грав у військовому оркестрі. Більше десяти років граю на вулиці. Хоча був час, коли я грав і на весіллях.

Якими інструментами Ви володієте?

– Граю на трубі, гітарі, акордеоні, бандурі, фортепіано. Зараз перейшов з труби та акордеону на духову гармоніку.

Ваш репертуар?

– Та різний. Я граю польські, українські, жидівські пісні, переважно, на лірико-драматичну тематику.

Де Вас можна зустріти?

– У суботу та неділю в центрі, на площі Ринок. Колись грав марші нареченим біля палацу Потоцьких. Розважав польську публіку старими львівськими мелодіями біля пам'ятника Адаму Міцкевичу.

Скільки можна заробити вуличному музикантові?

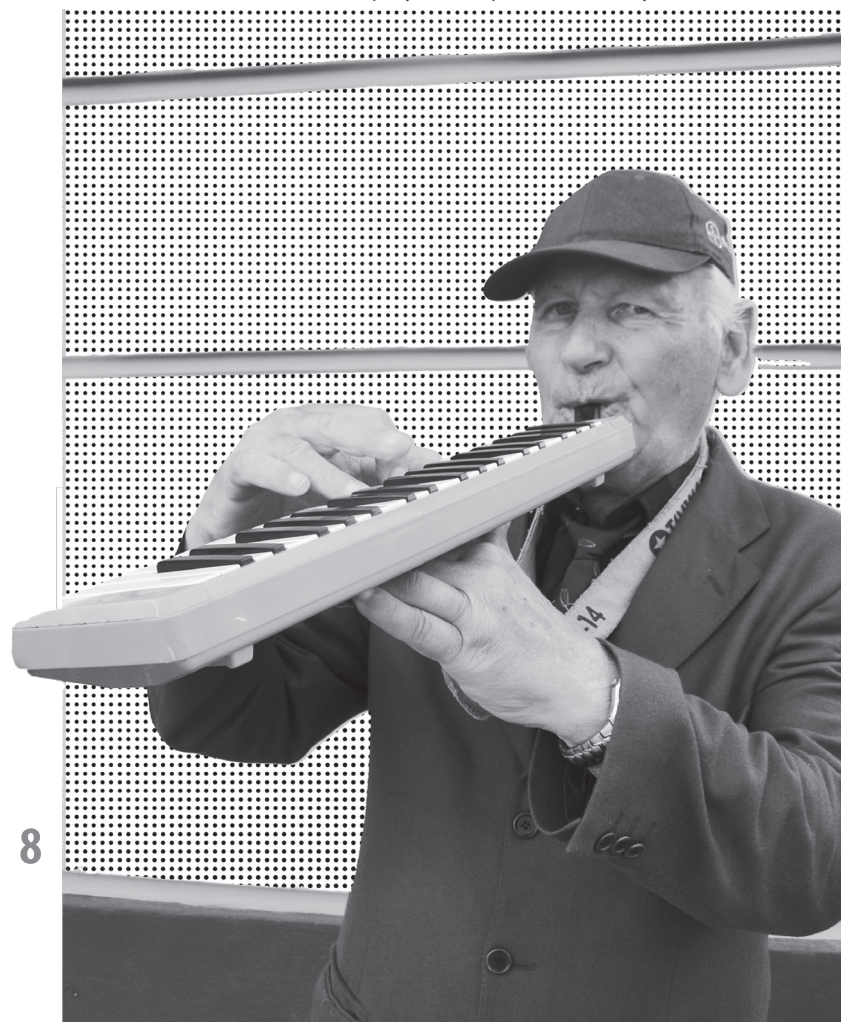
– Коли на весіллях, то від 120 до 160 гривень. В неділю яюсь менше заробляю, ніж у суботу.

Чи є у Вас улюблене місце для гри?

– Найкраще місце – те, що в переході: звідти не виганяють.

Яка у Вас освіта?

– Я закінчив педагогічний факультет Дрогобицького училища.

ЯКЩО ВИ ЗВІЛЬНИЛИСЯ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

До мене як до юрисконсульта Центру обліку та нічного перебування бездомних громадян часто звертаються особи, що були засуджені.

Звільнені з місць позбавлення волі – одна з найчисленніших категорій бездомних. Найбільше звертається до Центру громадян, засуджених за злочини у сфері обігу наркотиків (ст. 305-311 Кримінального кодексу України), злочини проти життя та здоров'я особи (ст. 115, 122-126 КК), злочини проти власності (185-187 КК). За ці злочини передбачені значні терміни ув'язнення.

Відбувши покарання, втративши родинні та соціальні зв'язки, не маючи змоги знайти житло та роботу, ці особи зазвичай не знають куди їм звернутись за вирішенням своїх проблем.

Можемо дати колишнім засудженим такі рекомендації.

Звільнені особи повинні у першу чергу стати на облік в органах внутрішніх справ та поновити паспорт, у разі його втрати (якщо його не видано при звільненні органами виконання покарань).

Відповідно до п.20 наказу Міністерства внутрішніх справ України від 15.06.2006 № 600 «Про затвердження Порядку оформлення і видачі паспорта громадянина України», особи, що звільнилися з місць позбавлення волі і в яких відсутні паспорти, отримують їх на підставі довідки про звільнення з місць позбавлення волі. При цьому з'ясується, де знаходиться попередній паспорт, для визнання його недійсним. У разі відсутності в особи, що звільнилася з місць позбавлення волі, підстав для реєстрації місця проживання, документування здійснюється за місцем фактичного проживання (за умови поставлення на облік в органах внутрішніх справ). Паспорт може бути видано без реєстрації місця проживання.

По-друге (та одночасно з першим), треба вирішити житлове питання. Відповідно до п. 7 ст. 71 Житлового кодексу України житлове приміщення зберігається за особами, засудженими до позбавлення волі, на час відбування покарання, якщо у квартирі залишилися проживати інші члени сім'ї. Якщо членів сім'ї не залишилось, на час ув'язнення житло може бути передане за договором найму іншому громадянину.

Часто в ув'язнених виникають проблеми з поверненням переданого в оренду житла. У цьому разі необхідно звернутись до суду для захисту своїх прав. Якщо житло повернути не вдається, треба звертатись до закладів, що надають допомогу бездомним громадянам.

Питання попередження бездомності серед осіб, які звільняються з установ виконання покарань регулюються Законом України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбували покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк». Цим законом визначено умови і порядок надання соціальної допомоги особам, які відбували покарання, пов'язане з обмеженням волі або позбавлення волі на певний строк, а також засади участі у їх соціальній адаптації органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та громадян.

Міністерством праці та соціальної політики України видано наказ від 12.12.2003 р. № 250\1562\342 «Про порядок взаємодії органів і установ виконання покарань, територіальних органів внутрішніх справ та центрів зайнятості населення щодо надання особам, які звільнилися від відбування покарання допомоги в трудовому і побутовому влаштуванні, соціальній адаптації». Наказом визначено порядок взаємодії органів виконання покарань, органів внутрішніх справ, Головних управлінь праці та соціального захисту населення, служб зайнятості, інспекцій у справах неповнолітніх та закладів соціального захисту бездомних громадян щодо координації дій для адаптації громадян, звільнених з місць позбавлення волі та попередження їх бездомності.

По-третє, вжити заходи до працевлаштування.

Згідно з пп. г) п. 3 «Положення про порядок бронювання на підприємствах, в організаціях і установах робочих місць для працевлаштування громадян, які потребують соціального захисту», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.04.1998 № 578, затверджено квоти для бронювання робочих місць для осіб, звільнених після відбування покарання. Кількість робочих місць для кожного підприємства встановлюється місцевою державною адміністрацією в межах 5% робочих місць для осіб, що потребують соціального захисту.

З питання працевлаштування слід звертатись у Львівський міський центр зайнятості (вул. Княгині Ольги, 122).

У м. Львові діють:

Центр обліку та нічного перебування бездомних громадян (вул. Кирилівська, 3а, тел. 233-14-79, 233-10-49). Центр надає бездомним громадянам (в т.ч. колишнім засудженим) юридичні та соціальні послуги, допомогу

у поновленні документів, здійснює, при потребі, реєстрацію переважного місцезнаходження за адресою закладу. При Центрі є відділення нічного перебування. Прийом юрисконсульта Центру та з питань реєстрації та поновлення документів – вівторок та четвер 14-00 –18-00, з питань отримання соціальних послуг та місця у відділенні нічного перебування щоденно з 9-00 до 11-00. За нагальної потреби – звертатись до чергового з режиму.

У Львівській області є також Регіональний центр соціальної адаптації для осіб звільнених з місць позбавлення волі у м. Броди. У Львові цей Центр приймає громадян по вул. Личаківській, 56.

Звільнені з місць позбавлення волі можуть також звернутись:

Фонд Святого Володимира (вул. Городоцька, 319а, тел. 240-18-02);

«Карітас-Львів» (вул. Листопадового Чину, 12/8а, тел. 297-66-36; гуманітарна допомога та їдальня);

Культурно-просвітницьку благодійну організацію «Нове життя» (вул. Залізняка, 21, тел. 237-09-92).

Можна також отримати допомогу у реабілітаційних Центрах (в т.ч. для алко- та наркозалежних) при релігійних громадах, які роздають їжу та одяг потребуючим на вулицях міста, сприяють працевлаштуванню, соціальній адаптації бездомних та колишніх засуджених. Інформацію про місця роздачі їжі та телефони релігійних громад можна отримати у Центрі обліку бездомних.

Соціальні працівники та юрисконсульт Центру обліку та нічного перебування бездомних громадян нададуть Вам необхідну інформацію та допомогу та скерують до відповідних закладів, які, я впевнена, Вам допоможуть.

На закінчення консультації хочу дати таку пораду.

У наш нелегкий час всі проблеми вирішувати складно, тим більше звільненим з місць позбавлення волі. Не дуже радо приймають таких людей в установах, та організаціях, особливо якщо вони відстоюють свої права.

Але – стукайте і вам відчинять!

P.S. Бажаю всім, хто вже звільнився та ще просто неба, скоріше знайти дах над головою та людей, які вас зрозуміють та допоможуть!

Юрисконсульт Центру обліку та нічного перебування бездомних громадян
Лариса Тимофієнко

Т Ігор Гнат:

Е «Життя на волі для багатьох колишніх в'язнів М виявляється майже неможливим...»

А Ігор Гнат закінчив факультет журналістики Львівського Національного Університету імені Івана Франка. У 1989 році заснував Благодійну Організацію «Регіональний Центр соціальної адаптації». У 1994 році створив Притулок соціальної адаптації для сиріт та одиноких, які звільнилися з місць позбавлення волі. На сьогодні Притулок під назвою «Об'єкт 580» – єдина установа в західному регіоні, яка користується популярністю як серед колишніх в'язнів, так і серед іноземних волонтерів, які приїжджають на практику до Центру соціальної адаптації.

Н
О
М
Е
П
Р
А

Пане Ігоре, розкажіть про загальну ситуацію із колишніми в'язнями у Львівській області. З якими проблемами вони найчастіше зіштовхуються, виходячи з місць позбавлення волі?

– Щорічно до 1200-1300 осіб звільняються з місць позбавлення волі і повертаються у Львівську область. Ще значна частина людей, які були покарані позбавленням волі, щороку звільняються умовно-достроково. Проблема полягає у тому, що життя на волі для багатьох колишніх в'язнів виявляється майже неможливим. Значна кількість осіб після звільнення не мають засобів для існування, даху над головою, документів, родичів, які б турбувалися про них. Одночасно більшість людей, які деякий час були позбавлені волі, мають поганий стан здоров'я, страждають від тих чи інших, іноді невиліковних, хвороб. Психіка їхня дещо надломлена, їм важко жити за стандартами «нормального» суспільства.

Із багатьох причин, люди, які звільнені з місць позбавлення волі, опиняються у ситуації соціального відчуження та особистої дезадаптації. Оплативши згідно з законом свій борг перед суспільством, вони продовжують страждати через негативне ставлення до них. Держава не відчуває будь-яких зобов'язань перед колишніми ув'язненими, а часто влада на місцях навіть ще більше ускладнює їхнє життя на волі. В Україні не існує державної постпенітенціарної служби. Багато колишніх ув'язнених не мають після звільнення жодних документів, окрім довідки про звільнення, професійні навички в них мінімальні. Очевидно, знайти роботу для таких людей майже неможливо. Проблеми зі здоров'ям та потреба у медичній допомозі значно ускладнюють їхнє подальше життя на волі. Всі ці чинники ведуть до рецидивної злочинності.

Сьогодні Ви допомагаєте колишнім в'язням розв'язувати їхні проблеми, надаючи їм можливість жити і працювати у Центрі соціальної адаптації. Деталізуйте, будь ласка, які саме послуги надає Ваш Центр і коли він був створений?

– Притулок соціальної адаптації для сиріт та одиноких, які звільнилися з місць позбавлення волі, створений нами, Благодійною організацією «Регіональний центр соціальної адаптації», 2 лютого 1994 року і функціонує він вже шістнадцять років. Станом на 1 січня ц.р. за час існування Притулку в ньому проживало 2067 осіб, з них 1496 – рік і більше, 571 – до трьох місяців. Притулок розташований у Львівській області на колишній ракетній базі недалеко від м. Броди і має загальну територію 17 га.

На території знаходиться гуртожиток, в якому одночасно можуть проживати 40 осіб (взимку більше 50). Кімнати бувають 2-, 3-, та 4-місні та обладнані необхідними меблями, водою, опаленням та електроенергією.

У Притулку створено всі умови для проживання громадян, які повернулися з місць позбавлення волі та потребують допомоги в адаптації до умов і норм суспільства. В нас працює їдальня із триразовим повноцінним харчуванням. На території Притулку також розміщений медичний пункт, у якому мешканці можуть отримати первинну медичну допомогу. Забезпечуємо санітарно-гігієнічними засобами, допомагаємо з одягом і взуттям.

Серед інших послуг, які надаються мешканцям Притулку соціальної адаптації, є відновлення всіх необхідних документів (паспорту, трудової книжки, водійських прав тощо), надання реєстрації за адресою м. Броди, Об'єкт 580; проведення юридичних та психологічних консультацій; навіть є курси електрогазозварників 2-го розряду.

Скільки штатних працівників залучено до роботи в Притулку?

– Штат Притулку складається з шести постійних працівників: керівник притулку, старший соціальний працівник, паспор-

тистка, медсестра, кухарка, інструктор з організації виробництва. За потребою до роботи в Притулку залучаються спеціалісти.

Хто може бути клієнтом Центру соціальної адаптації?

— Клієнтами Притулку можуть бути чоловіки та жінки віком від 18 років, які звільнились з місць позбавлення волі і не мають близьких родичів, місця проживання, роботи.

Як дізнаються про Ваш Притулок колишні ув'язнені?

— Більшість колишніх в'язнів, мешканців Притулку, отримали інформацію про Притулок ще під час перебування у місцях позбавлення волі. Частина відомостей про Притулок надходить до позбавлених волі людей з офіційних джерел – їх розповсюджують соціальні служби. Інформація передається також неофіційними каналами. Люди не рідко просять допомоги у співробітників Притулку ще перебуваючи ув'язненими – пишуть листи із проханням надати притулок після його чи її звільнення. За період існування Притулку ми отримали 1967 таких листів.

У чому полягає професійна адаптація мешканців Притулку до життя на волі?

— Притулок соціальної адаптації має добре організоване внутрішнє господарство, яке надає його мешканцям можливість забезпечувати себе необхідними для життя речами. Зокрема на території Притулку розташовані сільськогосподарські угіддя, де мешканці вирощують більшість

необхідних продуктів харчування. Загалом на 20-35% власних потреб мешканці Притулку заробляють самостійно.

Для потреб Притулку Бродівська міська влада виділила 8,5 га орної землі. Притулок має свою пекарню, ферму (коней, корів), парник (із цілорічним використанням), фруктовий сад, городи, а також поля. Для роботи при господарстві Притулку є трактор МТЗ.

Функціонують також виробничі підрозділи: майстерня із ремонту автомобілів, пилорама, столярний цех. Також виконуємо роботи на замовлення місцевого населення. Керівниками виробничих підрозділів

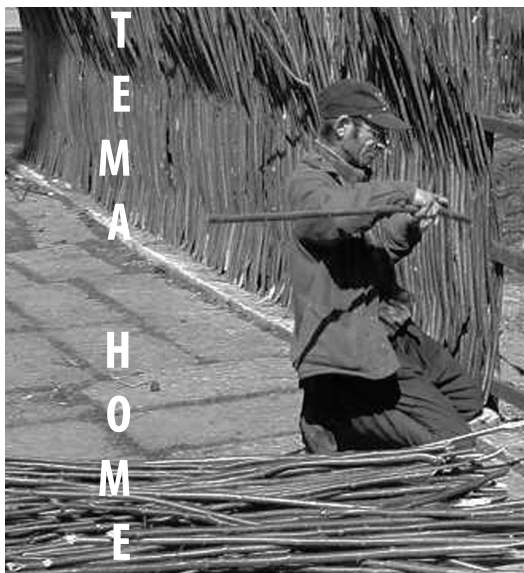
є мешканці притулку, які зареєструвались в органах районної влади як приватні підприємці.

Така робота дозволяє мешканцям оволодівати новими професіями та видами занять. Це є важливим елементом професійної адаптації колишніх ув'язнених, який виробляє у них навички трудової поведінки та дисципліни. А це, своєю чергою, стає чинником успішної соціальної адаптації.

З другої половини 2001 року БО «РЦСА» запровадила нову форму професійної підготовки клієнтів Притулку. В червні 2001 року за підтримки міжнародного фонду «Відродження» на базі Притулку ми відкрили курси електрогазозварювальників. Навчальна програма на курсах розрахована на 3 місяці, одночасно проходити навчання можуть 10 осіб. БО «РЦСА» отримала ліцензію Міністерства освіти України на ведення курсової підготовки з правом надавати по закінченню курсів документи державного взірця.

Працівники Притулку соціальної адаптації створюють умови для самостійного здійснення побутових функцій, ведення своїх справ – звернення в установи, подання та збір документів, пошук роботи тощо. Працівники також організовують та проводять спеціальні заняття спрямовані на формування навичок незалежного способу життя у суспільстві, а саме – вести домашнє господарство, дбати про власне здоров'я, вміти захищати свої інтереси, конструктивно спілкуватися.

Пане Ігоре, які у Вас плани щодо подальшої роботи Центру соціальної адаптації?

– У Бродівському районі проживає 315 одиноких людей похилого віку. Ці люди мають досить великий життєвий досвід і на старості років цей досвід вони не мають кому передати. Тому на території притулку плануємо відкрити пансіонат для одиноких людей похилого віку. Спільна господарка та територія дозволять старшим людям передавати накопичений за довгі роки життєвий досвід мешканцям притулку соціальної адаптації, які, крім тюремного досвіду, не володіють іншим. Більшість мешканців притулку – це колишні вихованці дитячих будинків, інтернатів, у яких не було батьків і не було можливості отримати цей досвід.

Чи співпрацюєте Ви з іншими організаціями, що займаються проблематикою колишніх в'язнів, і з якими?

– Притулок соціальної адаптації є базовою організацією для проходження практики студентами кафедри соціальної роботи Національного університету «Львівська політехніка»; також проводиться практика для студентів Чехії, Польщі, Австрії, Німеччини, Бельгії.

Працівники Центру соціальної адаптації та притулку постійно виїжджають для роботи з ув'язненими в місця позбавлення волі західного регіону України.

Чи можете Ви означити певні результати роботи Притулку?

– Результати функціонування Притулку показують, що наша програма соціальної адаптації осіб, які повернулися з місць позбавлення волі, є досить ефективною. Люди, які повертаються до нормального життя в суспільстві, завдяки послугам, які вони отримують в Центрі, мають можливість поступово адаптуватися до подальшого життя. Усі мешканці Притулку відповідально ставляться до обов'язків, які покладає на них колектив, виконують корисну для Притулку роботу, через систему трудової адаптації звикають до потреби в праці. Мешканці Притулку успішно проходять професійну підготовку, покращують стан свого здоров'я та психологічно адаптуються до вимог та норм суспільства, відновлюють втрачені соціальні функції.

Ефективна програма соціальної адаптації швидше повертає їх до нормального життя поза межами Притулку. В кінцевому рахунку адаптація колишніх ув'язнених до життя на волі спричинить позитивні зміни для усього суспільства, зменшить рецидивну злочинність. Це, своєю чергою, впливатиме на підвищення рівня суспільної безпеки. А стабільне функціонування Притулку без державної підтримки переконливо підтверджує також високу кваліфікацію його персоналу, зацікавленість і добру волю волонтерів у діяльності та розвитку Притулку.

Спілкувався Максим Ольга

СУСПІЛЬНЕ КОЛО В'ЯЗНИЦІ

або

«В'язниця – не що інше, як природне продовження, вищий щабель тюремної ієрархічної драбини, якою поволі піднімаються. Злочинець – продукт певної інституції».

М. Фуко

Пересічна людина не звикла стикатися з в'язнями, відмежувавшись від них стінами тюрем і виправних закладів. Соціальна система перетворює ув'язненого на ізольованого монстра, показуючи у випусках новин лише найхимерніші злочини серійних маніяків, батьків-педофілів, суддів-корупціонерів та матерів-дітовбивць. Уникання розмови про дрібні відступи заважає сформувати повний образ злочинця. Споглядаючи моторошні кадри, і відчуваючи загрозу, якою віє від них, більшість населення далека від питання, чому ці люди стали в'язнями. Єдине, що ними керує – страх перед невідомою та невиліковною хворобою, якою, на їхню думку, є злочин.

Проте деякі соціологи (М. Фуко, Е. Дюркгайм, Р. Мертон) все ж задають собі питання про те, які причини спонукають людину до порушення закону. І вбачають відповідь не настільки в особі злочинця, як в соціальній системі, яка їх породжує. Така позиція відрізняється від теорії Ч. Ломброзо, що вважав схильність до злочинів генетичною. Наприклад Е. Дюркгайм припускає, що до протизаконної поведінки індивіда штовхає насамперед дезорієнтованість та розгубленість, яка панує у суспільстві. На думку Р. Мертона, причиною злочинів є розбіжність цілей, які ставить перед індивідом суспільство та легальних засобів для їх досягнення. Спостерігаючи, як на кожному кроці множаться артефакти американської мрії – особняки, іномарки, басейни тощо, звичайний працівник розуміє, що не має до них доступу. Звичайно, він може вдовольнитися мізерною платнею, все життя відмовляючи собі в найнеобхіднішому, придушуючи у зародку усі бажання, і багато співгромадян сповідають такий стиль життя. З іншого боку існує альтернатива – обхідні шляхи швидкого збагачення – корупція, крадіжка, торгівля наркотиками, які дозволяють втілити суспільні ідеали. Звичайно, така концепція не вичерпує усі фактори, які штовхають особу на злочин. Однак, спокуса заможного життя виявляється непереборною для багатьох людей.

ЧОМУ СТАЮТЬ ЗЕКАМИ?

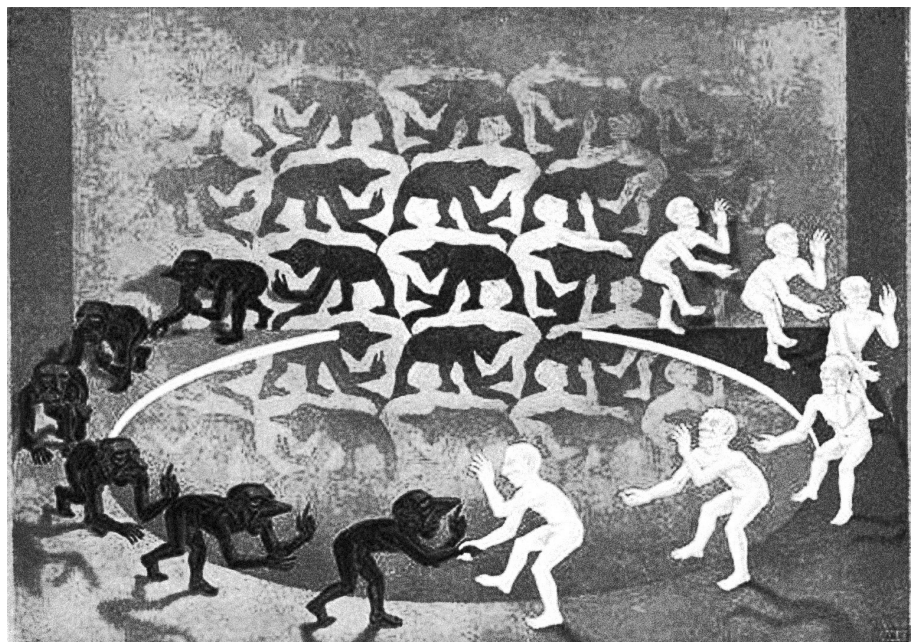
Для М. Фуко очевидно, що до в'язниці індивіда приводить уся сукупність владних механізмів, які по своїй суті нічим не відрізняються від тієї самої в'язниці. У школі та армії, на роботі та у лікарні людина змушена виконувати купу приписів. Їхня мета – виховати слухняного індивіда, використати його свободу у власних цілях. Бути тюремним в'язнем для М. Фуко – це лише аспект і результат повсюдного суспільного ув'язнення, що проникає у свідомість особи. Кожен робить вибір, ким йому бути – наглядцем бюрократичного механізму чи порушником його законів.

Тюрма не виправляє злочини, зате вона виготовляє злочинців. Для непосвячених у тюремне життя осіб кінематограф дає можливість побачити в'язницю з усіх сторін, у тому числі, як моторошне місце, у яке часто потрапляють незаслужено. Такі фільми, як «Опівнічний експрес» (1978, Алан Паркер) чи «Втеча з Шоушенка» (1994, Френк Дарабонт) намагаються показати, як несправедливе ув'язнення може довести людину до тваринного стану, божевілля, хвороби чи навіть спонукати до суїциду. У цих фільмах в'язень постає драматичним героєм, у якого немає надії на звільнення, навіть тоді, коли він проявляє свої найкращі душевні якості. І навіть у разі виходу на свободу йому тяжко адаптуватися до нової реальності: складність у знаходженні роботи та соціальне неприйняття штовхають його до нових злочинів.

Тому у багатьох випадках колишні в'язні повертаються назад у тюрми, зневірені, неспроможні розпочати життя з чистого листка, адже на них вже поставили тавро «зек». Суспільство не прощає їм минулого і забирає у них майбутнє. Тюрма притупляє людську ініціативність, вона не забезпечує соціальної адаптації, відсутність якої стає фактором нового злочину.

Ізоляція, психофізичні та сексуальні знущання, відсутність здорового спілкування не сприяє оновленню особи. Чи є альтернатива у них, крім людського осуду і страху?

Ольга Вербицька

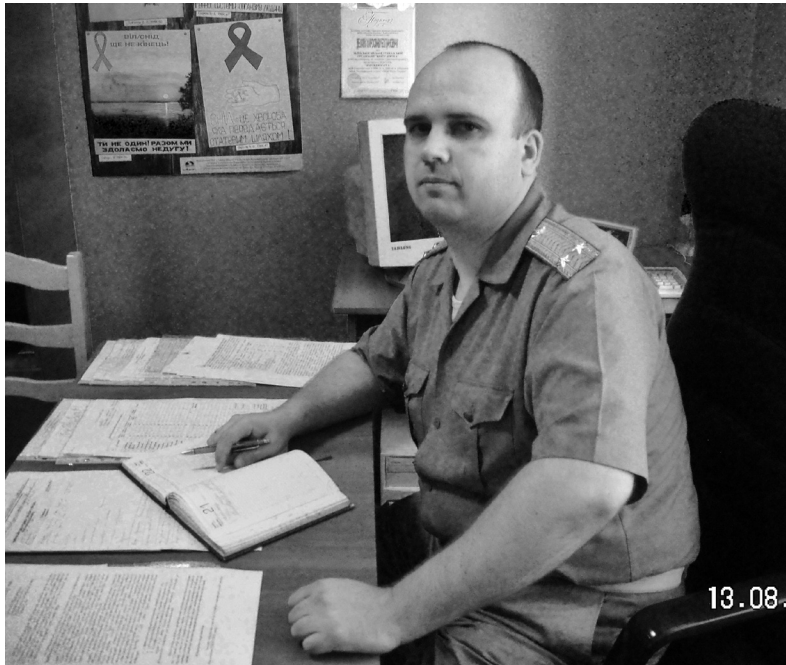

«Зустріч», ілюстрація Мауріца Корнеліса Ешера

Р Мирослав Демків:

О «Засудженій особі адаптуватися до суспільства важко
З не тому, що вона перебувала в місцях позбавлення волі,
М а тому, що суспільство не готове її прийняти».

О
В
А

Розмова із заступником начальника управління Державного департаменту України з питань виконання покарань у Львівській області, підполковником внутрішньої служби Демковим Мирославом Богдановичем.

О.К.: Мирославе Богдановичу, які зміни відбулися в кримінально-виконавчій сфері з часу розпаду Радянського Союзу? Що особисто для Вас стало досягненням незалежної України?

М.Д.: Зміни відбулися дуже суттєві, а основна зміна — це прийняття нового кримінально-виконавчого кодексу, згідно з яким змінилися умови відбування покарання засудженими; змінилися рівні безпеки. Якщо раніше засуджені відбували покарання відповідно до режимів (загальний, особливий і посилений), то зараз відповідно до трьох рівнів безпеки (мінімальний, середній і максимальний). Тож умови в установах тепер залежать від цього рівня: є жорсткіші, є сприятливіші, які передбачають дозвіл на отримання посилок, передач, листування, побачення з близькими і рідними. Відтоді як департамент став окремою структурою, ми приділяємо велику увагу покращенню комунально-побутових умов для засуджених, зміні ставлення стосунків між працівниками і засудженими.

На сьогодні департамент впроваджує практику соціального партнерства між адміністрацією та засудженими. Дії адміністрації спрямовані не лише на ізоляцію засуджених, але

й на їхнє виховання, підготовку до звільнення з місць позбавлення волі та подальшої соціальної адаптації в суспільстві. Ми звертаємо увагу також на вирішення їхніх побутових проблем, допомогу їхнім сім'ям на волі, якщо вони її потребують. Говорячи про те, що стало досягненням незалежної України, — то це зміни, котрі відбулися як в умовах утримання засуджених, так і в ставленні до них, а також в їхніх правах та обов'язках. Сьогодні засуджені мають можливість без обмежень отримувати посилки, передачі, вони мають змогу частіше бачитися з рідними, близькими, можуть переписуватися. Також варто відзначити, що від моменту розпаду Союзу у всі установи без винятку ходять священники і служителі різних релігійних організацій. Крім того, в місцях позбавлення волі мають можливість працювати різні благодійні організації.

О.К.: Як відомо, ще декілька років тому життя в колонії було «закритою» темою, тепер почали набагато більше про це говорити. Чим зумовлена ця «цікавість» як засобів масової інформації, так і громадськості?

М.Д.: З одного боку, є багато громадських організацій, які спеціалізуються на співпраці з

місцями позбавлення волі, а своїм завданням визначають юридичну, матеріальну чи духовну допомогу засудженим. У зв'язку з цим є потреба доступу громадськості до місць позбавлення волі. З іншого боку, є ініціатива від громадських організацій, є розуміння від адміністрації та працівників установ і є підтримка самих засуджених. У кожній установі, в тому числі й в управлінні, створені громадські ради, до складу яких входять правозахисники, представники благодійних організацій, громадських організацій. Крім того, дуже багато організацій працює в установах згідно із затвердженими угодами про співпрацю, тобто, вони раз на тиждень чи два рази на тиждень збирають засуджених і розповідають їм про діяльність своєї організації, надають консультативну допомогу, проводять інформаційну роботу з метою профілактики ВІЛ-СНІДу, алко- і наркозалежностей. Всі ці заходи спрямовані на те, щоб людина, після звільнення з місць позбавлення волі, могла знайти своє місце в суспільстві, щоб вона не повернулася до того злочинного середовища, в якому вона перебувала і скоїла злочин.

О.К.: Чи можете Ви назвати відсоток засуджених осіб, які повторно потрапляють в місяці позбавлення волі?

М.Д.: Відсоток різний для різних категорій засуджених. Наприклад, для неповнолітніх, які перебували в місяцях позбавлення волі, цей відсоток значно менший, але все одно він достатньо високий — близько 60% з них повторно скоюють злочини. Засуджені, які звільняються з Дрогобицької виправної колонії №40, відбували покарання за важкі або особливо важкі злочини, відтак вони дуже часто повертаються в місця позбавлення волі. В таких установах, як №30, №48 чи №47 рецидив становить близько 80%, адже неодноразово засудженим досить важко адаптуватися до суспільства.

О.К.: Як виглядає день засуджених в колонії? І як вони проводять своє дозвілля?

М.Д.: День засуджених виглядає наступним чином: підйом, ранкова зарядка, вихід на сніданок, після сніданку той, хто навчається, йде до школи або ПТУ, інші виходять на роботу. Дуже велика кількість засуджених залишається на відділеннях, тобто, з ними проводять інформування на різноманітну тематику. Наприклад, щопонеділка — інформаційна година про політичні події, в інші дні — економічне, правове чи медико-санітарне інформування. Також по буднях засуджені займаються спортом, зокрема грають у футбол, волейбол, а також шашки та шахи.

Як правило, дозвілля засуджених організує адміністрація колонії, а саме начальники відділення психологічних служб. У кожній колонії є кімната психоемоційного розвантаження, де проводяться різноманітні заходи, тренінги, тестування, бесіди виховного змісту тощо. У виховній колонії це вже давно функціонує; сьогодні ми розпочинаємо гурткову роботу, тобто створюємо різні гуртки за напрямками, як то художня творчість, віршовані гуртки тощо.

О.К.: *Як правило, колонії займаються якимось виробництвом, чим займаються колонії у Львівській області?*

М.Д.: Більшість установ займається різними видами виробництва, наприклад, раніше був чіткий розподіл: колонія №30 – деревообробна, №48 – металообробна. Сьогодні колонії не мають такої чіткої визначеності, хоча більшість наших установ й досі співпрацює з шахтами, виробляючи різноманітне оснащення для них. Окрім того, майже в кожній установі є окремі цехи, які виготовляють ковані вироби, різноманітні будівельні матеріали, шлакоблоки, піноблоки, бруківку тощо.

О.К.: *Скажіть, будь ласка, яким чином ці речі можна придбати пересічній особі?*

М.Д.: Це можна придбати в кожній установі, де є відділ маркетингу і збуту; ми залюбки надамо вам каталоги готової продукції і ціни. Зараз завершується робота над розробкою Інтернет-сторінки, де буде розміщена інформація по продукції. До прикладу, в Самбірській виховній колонії є доступна виставка виробів на території установи. На сьогодні вирішується питання створення в двох установах подібних виставкових залів, а також магазину, в якому буде виставлена продукція від усіх наших установ.

О.К.: *Як Ви уже зазначили, людині, яка перебувала хоча б мінімальний термін в місцях позбавлення волі, важко адаптуватися до суспільства. Як відомо, за кордоном, практикуються добові звільнення перед виходом людини на волю з тим, щоб засуджені поступово адаптувалися до навколишнього світу. Чи вважаєте Ви, що Україна готова до подібного впровадження?*

М.Д.: Я мав на увазі, що засудженій особі важко адаптуватися до суспільства не тому, що вона перебувала в місцях позбавлення волі, а тому, що суспільство, як правило, не готове прийняти таку людину. Дуже багато наших засуджених втрачають соціально-корисні зв'язки, дехто втрачає житло, деяким важко знайти роботу після звільнення. Ось у чому полягає проблема: не знаходячи цього на волі, вони повертаються в місця позбавлення волі. А стосовно такої практики, яка є за кордоном, скажу більше: у Польщі засуджених виводять на вихідні дні в театр, запрошують на виставки, влаштовують пікніки тощо.

Наше законодавство такої практики не передбачає – це по-перше, а по-друге, наше

суспільство до цього не готове. Уявіть, раптом в театрі стане відомо, що ті 10 осіб, які сидять поруч, є засуджені, тоді весь глядацький зал встане і вийде. Приблизно так я уявляю. І, по-третє, наші засуджені, мабуть, до цього також не готові. Адже як свідчить практика, засуджені, які мають можливість працювати на волі на контрагентських об'єктах, де значно менше обмежень, ніж безпосередньо у колонії, схильні до самовільного залишення чи втечі. Відтак наші люди, які відбувають покарання, не готові свідомо сприйняти те, що вони позбавлені волі, а із закінченням робочого дня повинні, скажімо, повернутися до колонії.

Мушу наголосити, що за 3 місяці до звільнення засуджені проходять курс підготовки до звільнення. Тобто, формується група, де є посадова особа, старший інспектор з питань підготовки до звільнення. За цей проміжок часу він розкаже засудженим, де в них за місцем проживання знаходиться центр зайнятості, яким чином можна стати там на облік, які професії затребувані на ринку праці, які діють реабілітаційні центри, нічліжки, громадські кухні чи церкви, що співпрацюють з колоніями. Надається також інформація про районні держадміністрації, спостережні комісії, соціальні служби для дітей, сім'ї та молоді. В процесі цих курсів до нас приходять представники центрів зайнятості, ЦССМ. При звільненні засудженим видаємо пам'ятку для осіб, які звільнюються з місць позбавлення волі.

О.К.: *Яким чином Ви надаєте допомогу тій категорії осіб, котрим після звільнення, немає куди йти, тобто бездомним?*

М.Д.: Тим, які не мають куди йти і висловлюють бажання, щоб їх відправили в реабілітаційний центр, ми пропонуємо звернутися в один з реабілітаційних центрів. Для того ми звертаємося з відповідними запитаннями, де пояснюємо ситуацію, що бездомна особа не має ні житла, ні можливості працевлаштуватися. Найчастіше на наші запити відгукується директор Регіонального центру соціальної адаптації Ігор Гнат, який є також членом нашої громадської ради. Функціонують й інші реабілітаційні центри, які діють при певних релігійних організаціях. Звичайно, ми намагаємося допомогти бездомним людям влаштуватися хоча б в один з цих центрів з тим, щоб на початках вони були забезпечені житлом.

О.К.: *Як Ви сприяєте у виготовленні нового паспорта людині, якщо вона з тих чи інших причин виходить з місць позбавлення волі без цього документа?*

М.Д.: Це важлива ділянка роботи і за останні два роки ситуація значно покращилася. З початку цього року ми посприяли у виготовленні паспортів 125 особам, хоча потребу у паспорті мали 800 осіб, звільнених з місць позбавлення волі.

Звичайно, є певні проблеми, і одна з них – це відсутність коштів у засудженого, а

виготовлення паспорта можливе лише зарахунок засудженого, держава в цьому не допомагає. Ще одна проблема – вихідці з інших регіонів України, тобто ті, які до засудження проживали за межами Львівської області. Для того, щоб виробити їм паспорт, у паспортний стіл потрібно подати документи, які зберігаються в установах за місцем їхнього попереднього проживання. Дуже часто виникає проблема з отриманням на наші запити оригіналу документу з місця проживання до засудження, а якщо у нього немає рідних та близьких, які можуть піти в цю організацію, клопотати, писати звернення, то на наш запит приходять формальна відповідь, що такі документи видаються тільки на руки заявнику, відповідно заявник не може отримати потрібний документ, оскільки перебуває в місцях позбавлення волі.

О.К.: *Отож, людина звільняється з місць позбавлення волі, без паспорта, без можливості влаштуватися на роботу, бо без паспорта це неможливо. Відповідно, паспорта немає, роботи немає і виходить замкнене коло...*

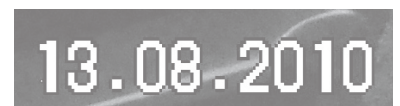
М.Д.: Замкнене коло не виходить, тому що коли людина звільняється з місць позбавлення волі, їй видають довідку про звільнення. З цією довідкою вона може прийти в спостережну комісію при райдержадміністрації, на території якої знаходиться колонія, або звернутися в центр соціальних служб для дітей, сім'ї та молоді, які мають можливість надати їй одноразову матеріальну допомогу і посприяти у виготовленні паспорта. Це якщо проблема полягає у відсутності грошей.

У процесі відбуття покарання в установі соціальні служби для дітей, сім'ї та молоді не мають можливості надати їй допомогу, оскільки вона не вважається мешканцем цього району. Інакше виглядає ситуація, коли ми забезпечуємо людину роботою, вона заробляє гроші, тоді ми виготовляємо паспорт. Тому якщо проблема не в коштах, а в документах, вирішити її набагато важче.

О.К.: *І насамкінець, Ваші побажання читачам «Просто неба»...*

М.Д.: Читачам «Просто неба» бажаю щастя, здоров'я, сповнення всіх мрій, цікавих матеріалів у журналі. А розповсюджувачам «Просто неба» бажаю в подальшому житті належним чином працевлаштуватися, щоб їм усміхнулася вдача, щоб вони знайшли себе, знайшли роботу, житло і щоб ніколи не потрапляли в місця позбавлення волі.

Спілкувалася Ольга Котів

10 ОСНОВНИХ ПОРАД РОДИЧАМ УВ'ЯЗНЕНИХ

ШАНОВНІ РОДИЧІ І БЛИЗЬКІ УВ'ЯЗНЕНИХ!

Ув'язнення обвинуваченого в слідчому ізоляторі у більшості випадків використовується правоохоронцями задля психологічного тиску на підозрювану особу. Тому, майже завжди, появу родичів слідчий сприймає негативно, як перешкоду. Непоодинокі випадки, коли слідчий навмисно розповідає родичам певні негативні факти про обвинуваченого (про наявність коханки – дружини, про крадіжку грошей чи вживання наркотиків – батькам, про бандитів-друзів, сексуальні збочення чи наявність великих боргів – іншим родичам). Всі ці факти майже завжди неправда, а мета цієї брехні – змусити вас нічого не робити для захисту близької вам людини. Інколи така стратегія спрацьовує і обвинувачений на довгі місяці опиняється у повній владі слідчого. Отже, не вірте слідчому, поки особисто не поспілкуєтеся з ув'язненим.

Ви маєте обов'язково зробити декілька кроків, щоб полегшити долю ув'язненого:

– Передайте ув'язненому речі першої необхідності і найбільш універсальні ліки (якщо слідчий забороняє передавати передачі – негайно пишьте скарги в прокуратуру, такі дії слідчого називаються: тортури голодом).

– Негайно найміть адвоката на декілька перших днів: він з'ясує суть обвинувачення, отримає перші розпорядження ув'язненого та не допустить застосування до нього тортуру. (Увага! Не платіть адвокату одразу за всю справу, бо невідомо про що йдеться. Сплатіть за декілька днів його роботи). Адвокат має домогтися негайного побачення з ув'язненим, дати йому перші поради, подати скарги на дії і рішення слідчого.

– Не наймайте адвоката, якого пропонує слідчий, – він майже нічого не зробить, лише змарнує всі ваші сподівання і гроші.

– Якщо обвинувачений знаходиться більше трьох днів в камері райвідділу, одразу розпочинайте писати скарги на незаконні дії слідчого і неналежні умови утримання обвинуваченого під вартою. Такі кроки допоможуть ув'язненому. В слідчому ізоляторі, який не підпорядковується МВС України, ув'язнені знаходяться у зручніших умовах і не наражаються на небезпеку, пов'язану з застосуванням тортуру та інших недоволених методів допиту обвинуваченого.

– Подбайте про збереження майна ув'язненого та підготуйтеся до обшуку приміщень за місцем проживання і роботи обвинуваченого.

– І насамкінець: прес-хати (прес-хата – це камера в тюрмі, де панує беззаконня, яке підтримує сама адміністрація, і куди закидають людину з тим, щоб шляхом знущань, побиттів, тортуру примусити дати певні свідчення, «розколотися» або ж просто, щоб «зламати»). – прим. ред.) та інші розповіді про умови утримання в слідчому ізоляторі, як правило, неправда.

1. Не передавайте ув'язненим дорогі продукти і речі в слідчий ізолятор та не передавайте грошей невідомим особам, навіть якщо про це просить сам ув'язнений.

Ви маєте розуміти, що у в'язниці, так само як на волі, в одній камері можуть знаходитися дуже різні за статком і інтелектуальним розвитком люди. Саме тому цінні речі або ж дорогі продукти харчування скоріше викличуть заздрість, ніж втішать вашого родича.

На жаль, в місцях ув'язнення трапляються випадки, коли окремі працівники установи вступають у зговір з ув'язненими з метою наживи. Людину, яка не розуміє тонкощів тюремного життя, сажають до камери, де знаходяться люди з багатим тюремним досвідом. Новачку пропонується алкоголь чи наркотики, гра у карти чи в інші ігри, а інколи допомога «найкращого» адвоката або просто за гроші вийти із в'язниці. Побачивши «як сидять люди», їхні тісні відносини з адміністрацією та інші «безмежні» можливості, новачок починає писати листи родичам (чи телефонувати) з проханням передати гроші особам, що надали записку. Він може написати, що програвся, або що за вказані гроші влаштують побачення з родичами чи коханою людиною, або що потрібно найняти саме запропонованого адвоката, але все це шахрайство. Одразу після передачі більш-менш значної суми грошей, новачка «невідомо чому» переводять в іншу камеру і там він зрозуміє, що його і родину ошукали. Такі випадки трапляються дуже часто, тому ніколи не передавайте грошей у таких ситуаціях, поки ув'язнений не освоїться і не побачить справжню атмосферу установи.

2. Шукайте адвоката, який не боїться і вміє працювати згідно з законом.

Адвокат зобов'язаний захищати права обвинуваченого і за потребою він має писати скарги на слідчого, заявляти йому відводи, вимагати притягнення слідчого до відповідальності. Не розуміючи такого статусу, родичі шукають адвоката, який має дружні стосунки зі слідчим чи з його начальником. Але такий «захист прав» не може бути ефективним і веде лише до пропозиції сплатити хабар слідчому, щоб не «навішали» більше. Це звичайна шахрайська тактика: один (слідчий) залякує обвинуваченого, другий (адвокат) залякує його родичів. Терплячи від слідчого образи і погрози, які «ледь стримув» його друг адвокат, родичі ладні віддати все, аби полегшити долю ув'язненого. В результаті родина несе значні матеріальні втрати, а слідчий отримує обвинуваченого, який робить все, що скаже йому друг слідчого – двокат.

Насправді правосуддя відбувається в суді і саме там вирішують хто винен, а хто ні. Слідчий лише збирає факти. Якщо обвинувачений не бажає допомагати слідчому, достатньо заявити про це. Через відмову обвинуваченого від будь-яких слідчих дій не потрібний і адвокат, бо він має надавати правову допомогу підзахисному саме під час слідчих дій та готувати його до

них. Немає слідчих дій – нема чого робити адвокату. Ця тактика вкрай ефективна для кримінальних справ, де обвинувачений заперече свою вину. Не треба ілюзій. Якщо справу вже порушили проти конкретної особи, завданням слідчого є зібрання доказів вини, хоча за законом слідчий також має збирати докази невинності особи. Але зазвичай цього не відбувається і сподіватися на таке марно. Отже, відмова від доказів і участі в слідчих діях – найкращий вид захисту на досудовому слідстві і для такої стратегії адвокат не потрібний. Відбити бажання слідчого тиснути на обвинуваченого може і громадська організація.

Після закінчення досудового слідства, можливість вступити до справи в якості захисника можуть самі родичі. Після вивчення документів і доказів по справі родичі разом з обвинуваченим приймуть рішення: як працювати в суді і хто для цього потрібний.

3. Наймаючи адвоката, з'ясуйте, що він збирається робити.

На нашу думку, велика кількість адвокатів не готові працювати по справі, як того вимагає закон. Це пов'язано з небажанням адвоката псувати стосунки зі слідчим чи суддею, або з невеликим гонораром, який можуть собі дозволити родичі, чи з некомпетентністю самого адвоката. На жаль, саме такі адвокати перші потрапляють в око родичам, які шукають захисника. Приємний, «багатий» на вигляд, інформація про наявність зв'язків, розповіді адвоката про «підпличники», яких він мужньо «витягнув», все це приваблює, змушує не думати про вартість послуг – головне, щоб витягнув». Далі – гірше. Адвокат вимагає великий гонорар за свої послуги і обіцяє одразу все: виправдання, звільнення з-під варті, покарання винних і захист від усіх. Отримавши гонорар, адвокат змінює тактику. Він постійно когось чекає, каже, що мають призначити когось потрібного на посаду, чи то звільнити, або треба почекати і не голосити, бо є певні обіцянки від слідчого і прокурора. Іншими словами адвокат пропонує: не скандалимо і чекаємо, чекаємо, чекаємо... До чекалися кінець слідства і все. Адвокат заявляє, що він все необхідне зробив, і з гордістю розказує, як слідчі хотіли катувати обвинуваченого чи «навішати нових злочинів», а він застосував всі свої зв'язки, вліз у борги, але врятував обвинуваченого. Насправді ж не було нічого, крім бажання адвоката витратити якомога менше часу на справу, за яку гонорар вже отриманий в повному обсязі.

Отже, щоб не витратити гроші і час зайве, поцікавтеся до того, як сплатите за послуги, що саме робитиме адвокат по справі. Все, що він буде казати, запишіть на аркуші у рядочок, поставте дати і час, коли саме він обіцяє виконати роботу і дайте підписати адвокату. Якщо він відмовиться підписати план робіт – правильний знак, що наполеглива робота не в стилі адвоката. Якщо ж адвокат сприймає як образу питання клієнта про план роботи по справі і про результати його діяльності, повірте, адвокат хоче лише грошей і нічого не збирається робити по справі.

4. Женьїть адвоката, який пропонує платити хабарі.

Майже завжди, шахраї з адвокатськими посвідченнями, пропонують своїм клієнтам дати їм гроші для передачі хабара слідчому (чи прокурору, чи судді), щоб ті звільнили обвинуваченого від арешту або кримінальної відповідальності. Статистика таких випадків свідчить – 99,9 % таких обробок закінчуються втратою грошей і часу. І не важливо, що ваш адвокат «друг ваших друзів» і раніше працював в прокуратурі чи в головному управлінні МВС. Ваші друзі можуть помилятися, щодо порядності адвоката. Порядний адвокат про хабарі говорити не буде!

Якщо ж ви не дослухаетесь до поради і все ж таки, у відчай, приймете рішення про сплату грошей, беріть розписку або укладайте договір про надання правової допомоги. В договорі зазначте, що адвокат за «непомірно велику» суму грошей зобов'язується захищати вашого родича на всіх стадіях кримінального переслідування, а у разі відмови від його послуг, він зобов'язаний повернути всі гроші за виключенням маленької частки. Отже, якщо адвокат обіцяв, що обвинувачений буде на свободі за три дні, то на четвертий день, в разі не виправдання ваших сподівань, у вас залишиться шанс повернути свої гроші. Якщо ж у вас немає документу про передачу грошей – ви їх втратили назавжди!

5. Завжди ставайте захисником по справі.

Закон надає право близьким родичам обвинуваченого отримати права захисника. Байдуже, чи знаєтеся ви на законах. Ви зможете вільно, «не скрізь скло» спілкуватися з підзахисним, вивчати матеріали справи і одержувати їх копії. Вивчаючи справу, ви зможете оцінити роботу адвоката і перспективність судового розгляду. Використовувати права захисника у повному обсязі не обов'язково. Ставши захисником, вам не потрібно звільнятися з роботи, ви можете брати участь лише у тих судах, де ваша присутність вкрай необхідна.

Переваги від отримання статусу захисника дуже значні: ви можете спілкуватися напряму зі слідчим і суддею, ви зможете збирати докази і подавати їх до суду, виступати в суді, також ви будете впевнені в роботі адвоката і моральному стані підсудного.

Отже, одержати статус захисника – завжди корисна ідея, тим більше, що для цього не треба докласти великих зусиль. Потрібно зобов'язати адвоката повідомити вас, коли має закінчитися досудове слідство і подати заяву саме в цей час. Теж саме має зробити обвинувачений. Слідчий, отримавши заяву, має підписати постанову про допущення вас до участі в справі в якості захисника і передати вам матеріали справи для ознайомлення. Деякі слідчі разом з адвокатами заперечують родичів, що статус захисника надається вже в суді. Це робиться для того, щоб ви не розуміли стан справ до того, як справа потрапить у суд. Саме за цей час, слідчий змушує обвинуваченого підписати справу без зауважень, а ледар-адвокат встигне одержати новий гонорар за свою участь в суді.

Запам'ятайте, відповідно до положень ст. 44 КПК України: «Близькі родичі обвинуваченого, його

опікуни або піклувальники в якості захисників допускаються до участі в справі з моменту пред'явлення обвинуваченому для ознайомлення матеріалів досудового слідства».

6. Не давайте слідчому покази по суті справи.

Конституція України надає близьким родичам обвинуваченого право відмовитися від показів по справі. Дуже важливо знати, що свідок не може бути захисником, а тому, щоб отримати таке право, не давайте слідчому покази по суті справи. Треба пам'ятати, що слідчі можуть вдатися до хитрощів. Вам запропонують оформити відмову від показів у вигляді протоколу допиту свідка. Але потім, цей протокол буде залучений до матеріалів справи з позначенням «Протокол допиту свідка Іваненка І.І.» і все. Байдуже, що ви нічого не казали! За формальною ознакою ви були свідком, а тому не можете бути захисником. Така логіка, безумовно, хибна, але оскаржити це майже неможливо. Отже, на пропозицію слідчого скласти протокол допиту відповідайте, що напишете заяву про відмову давати покази: заява – не протокол допиту, а тому проблем у подальшому не буде. Не бійтеся погроз слідчого – відмова давати покази може бути оформлена будь-яким чином і навіть може бути не оформлена взагалі.

На зауваження, що родич може бути важливим свідком на користь обвинуваченого відповідаємо: у більшості випадків слідчий сприймає свідчення родичів упереджено, а тому користь від таких показів майже нульова. Крім того, у разі потреби, покази можна дати в суді і це не погіршить ситуацію. Отже, пильнуйте за слідчим і не давайте себе обдурити.

7. Не вірте слідчому, коли він каже, що лише від його волі залежить дати вам побачення з ув'язненим чи ні.

Побачення з ув'язненим можуть відбуватися родичем хоч кожного дня, але в законі вказано, що побачення «як правило» надаються не більше одного разу на місяць. Таке «як правило» слідчі розуміють однаково – лише раз на місяць, але це незаконно, і боротися з цим легко. Подавайте слідчому заяву про побачення через канцелярію слідчого відділу або поштою. Отримавши ваше прохання, слідчий у разі відмови має скласти письмову відповідь, в якій повинний вказати причини відмови. Таких причин за законом майже не існує, а тому будь-яка відмова слідчого з приводу побачення – незаконна. Далі пишеться скарга в прокуратуру і слідчий змінює «гнів на милість». До речі, побачення можуть просити не лише родичі, а й будь-які інші особи.

8. Якщо підсудний заперечує свою вину, боритися за свої права треба з самого початку.

Якщо хтось ще не знає, доповідаємо: слідчий і суддя здебільшого не бажать з'ясувати істину по справі, а лише шукають можливість гідно обгрунтувати пред'явлене обвинувачення та постановити обвинувальний вирок. Постановлення виправдального вироку в нашій країні – надзвичайна подія, а тому сподіватися на таке марно або майже марно. Тим більше марно очікувати виправдання, якщо захисник не борювався активно в процесі досудового і судового слідства. «Тасемні домовленості» – це домовленості зі слідчим і суддею – звичайний обман, який допомагає йому в дійсності не працювати по справі. «Треба почекаати», «це передчасно, все скажемо на дебатах», «якщо щось негарзд, потім заявимо в апеляції», «не треба злити слідчого (суддю)» – саме такі фрази адвоката призводять до нищівної поразки в судах. Підсудний мовчить, не вимагає допиту свідків, не заявляє клопотання про витребування і вивчення доказів або його алібі, він чекає команди адвоката, яка так і не поступає. Красивий виступ наприкінці і... суворий вирок. Адвокат

розводить руками і каже: «Такого свавілля я ще не бачив!» Але ж що зроблено для перемоги?! Чекали, поки адвокат домовиться з суддею? Про виправдальний вирок?!?!?

Треба запам'ятати, що за виправдальний вирок неможливо домовитися чи сплатити хабара, всі подібні обіцянки адвоката – звичайна брехня. Якщо не вірите – вас шкода. Отже, боротися потрібно з першого засідання суду, з першого дня досудового слідства. А спокійно чекати можна лише м'якого обвинувального вироку у разі, якщо підсудний все визнає і щиро кається.

9. Не покладайте надій на апеляційну інстанцію. Домогтиса справедливості в апеляційному суді вдесятеро складніше, ніж в суді першої інстанції.

Дуже часто родичі підсудного чують від адвоката таку фразу: якщо щось піде не так (тобто суддя не виконає обіцянку, яку дав адвокату), заявимо про свої докази невинності в апеляційному суді. Щоб розвінчати цей міф, треба хоч раз сходити на будь-яке засідання апеляційного суду і побачити на власні очі все, що там відбувається. За 5-15 хвилин судового розгляду (а саме такий час відводиться на кожну справу), судді апеляційного суду навіть не встигнуть «обміркувати» виступ адвоката, а на його заяву, що суддя в першій інстанції був не об'єктивний, запитують: чому він не подав скарги на суддю і не заперечував проти його дій? Далі лише нарадча кімната і затвердження обвинувального вироку. Апеляційний суд може, але зазвичай не приймає і не розглядає нових доказів по справі, а тому боротися потрібно з самого початку в суді першої інстанції.

10. Боротися за правду і свободу потрібно поспіводно і всіма способами.

Досвід доводить, що наполеглива боротьба за свої права завжди призводить до полегшення долі обвинуваченого та інших позитивних результатів. Дуже часто ми чуємо від родичів, що вони бояться сперечатися з суддею, тому що це може нашкодити. Кожен випадок треба розглядати окремо, але статистика свідчить, що наполеглива, грамотна боротьба в суді і участь у справі громадськості (навіть постійні «жорсткі» скарги на суддю), призводять лише до позитивних результатів. Нашкодити може лише очікування, яке обеззброює захист і віддає підсудного в повну волю судді і прокурора.

Навіть, якщо ви не домоглися виправдання, суддя, який побачить несправедливість по справі і вашу відчайдушну боротьбу, постановить обвинувальний вирок, але не такий суворий. Всі люди поважують характер і сильну людську волю. Саме тому, активну тактику захисту треба обрати один раз на початку і тримати до кінця.

Трапляються випадки, коли суддя сам пропонує компроміс чи певні домовленості. Вірити цьому не треба і вступати в домовленості буде помилкою, але це знак, що все йде добре і ви на правильному шляху. Зазвичай судді, прокурори і слідчі складають одну згуртовану команду, якщо обвинувачення не підтверджується, проблеми виникають в усіх. Отже, боротися з «нестерпним» підсудним і його родичами треба разом. Якщо боротися неможливо – треба домовлятися і саме тому пропонується компроміс.

І насамкінець. Боротися самому, без підтримки громадськості і правозахисників вкрай важко. А тому, у разі несправедливості, одразу звертайтеся до нас – Центру захисту прав людини «Свобода». Ми знаємо все, що потрібно, про суддів, кримінальний процес і адвокатів. Ми навчимо вас боротися і перемагати.

ЩО ЗМІНЮЄТЬСЯ ЗА ҐРАТАМИ?

Багато разів говорив собі, що не дивитимусь більше фільми про «зони» та кримінальний світ. Я розумію, що люди заробляють на цьому гроші, але ж не треба брехати, ідеалізувати та показувати те, що вже відмерло. Саме так – «воровський» світ зі своїми «поняттями» загинув. Заперечуватимуть це лише самі «вори»* – вони залишилися, але їх мало і «поняття» їхні дуже змінилися. Це можна зрозуміти по тому, що відбувається в тюрмах і зонах – у їхньому нібито домі. Люди погано харчуються, не мають що курити. Це проблема адміністрації, скажете ви. Ні, це показник того, що «воровські» традиції вмирають.

У фільмах кажуть, що Ґвалтівникам на зоні дуже погано. Брехня! Це було колись. Зараз з тою сумнозвісною колись 117 статтею люди навіть стають так званими «смагляцями»*. Колись і наркомани сиділи тихоенько, бо «поняттями» було заборонено, щоб залежна від наркотиків людина мала владу вирішувати якісь важливі питання. Зараз наркомани повсюди – і на рівних можуть бути «блатними»* і навіть «ворами».

Раніше все було дуже чітко і просто, тому що «вори» тримали все під контролем. Вони слідували за дотриманням «воровських» традицій та справедливістю внутрішнього життя, відстоювали перед адміністрацією «зон» та тюрем дотримання не тільки своїх прав, а й всіх «зеків». У більшості закладів «смагляці» або «положенці»* мали більше влади, аніж представники адміністрації. Покарання за зраду традиціям були жорстокі, а життя – чітке і зрозуміле. Кожен знав, що робити і як бути в тій чи іншій ситуації. «Блатні» і «вори» дбали про те, щоб люди мали можливість жити по-людськи, наскільки це можливо за Ґратами.

Тепер все перемішалось: так звані «блатні» і «смагляці» крутять «поняттями» як вважають за потрібне. «Вори» на своїх «сходках» приймають рішення, які абсолютно суперечать старим

традиціям або «поняттям». У «зонах» та тюрмах панує хаос. Дуже смішна ситуація з наркоманами (представники адміністрації заробляють гроші тим, що заносять в зону наркотики, алкоголь, мобільні, за винагороду займаються прикриттям) та тими, хто отримує великі передачі грошей. Ось де починається гнилість. Все як у суспільстві – чим ти багатший, тим більші в тебе можливості. Багаті стають впливовими та вирішують серйозні питання. Тобто, «блатні» покладають обов'язки не на відповідальних, відданих ідеям і традиціям людей, а на тих, хто має гроші за Ґратами. А де ж старі «поняття», в яких цінувалася самопожертва? Адже саме «блатні» мають всіма способами добиватися, щоб простих «зеків» не утискала адміністрація. За це їх колись саджали у «бури» (бараки посиленого режиму) або «шизо» (штрафний ізолятор), морили голодом, не давали спати і били, щоб вони не захищали «зеків». Ви уявляєте чесних депутатів? Так ось, старі «вори» були взірцем своєрідної чесності. Вони не лише самі дотримувалися правил та «поняття», а й інших навчали і віддано захищали інтереси «зеків». Але це було давно. Зараз в «шизо» та «бурах» сидять за погано сховані мобільки, карти, гроші, за хамство, п'янки, ширку, а не за ідейні питання. «Блатні» відкупляються від адміністрації і все тихо. «Шизо» та «бури» заповнені простими «зеками», які після цього ще й можуть постраждати від самих «блатних» за те, що нібито вони заважають нормальному внутрішньому життю. То на чийй стороні теперішні «блатні»?

Яка нам різниця? – запитаєте ви. Така, що «від тюрми і суми не зарікайтеся». Підлість, зрадництво, брехня, які вас там зустрінуть, змусять задуматися над всім, що ви знали до того. Я не прибічник «воровських» традицій, але чітко знаю, що хаос, який процвітає на зонах, важко порівняти з тим, як люди сиділи колись. Адміністрація займається поборами, відбирає після отримання передачі чи посилки, сигарети, продукти, одяг. На бараці треба робити ще всякого роду «взноси»: «на воровське» (гроші, які в кожній зоні збираються зі всіх «зеків» і відправляються в зони, де найгірша ситуація, на підкуп адміністрації тощо), «на людське» (мінімум 10% від передачі – «обшак» для внутрішнього користування – харчі, гроші, сигарети), «на підвал» (для людей, які сидять у «бури» і «шизо»), «на світло» (хабар адміністрації, щоб закривала очі на використання світла з 22.00 до 6.00), «на підйоми» (влаштування святка для людей, які повертаються з «шизо» і «бурів»). Тепер більшість з того, що збирається, скурюють і з'їдають самі «блатні», хоча такого права вони не мають і роблять це таємно. І це відбувається не тільки після отримання передач, посилок, а постійно. Ті, хто не отримують передач, намагаються вижити будь-яким чином – починають доносити один на одного: одні «ментам», другі – «блатним», треті – і тим, і тим. Коли хтось має на тебе зуб, може дуже просто заподіяти лиха – наговорити на тебе, підкинути щось в когось вкрадене, або просто вкрасти, «скрити» щось, що знахо-

диться в тебе на зберіганні – «обшак», чужі речі і т.д. Завжди знайдуться й такі, які спробують затягнути новенького в різні ігри – шашки, нарди, шахмати, карти (останні заборонені), різні спори. Інші «добрі» намагаються видурити в тебе те, що їм потрібно.

З часом очі поступово починають розплющуватися і ти починаєш просити Бога про терпіння і силу вижити серед людей, які у своєму намаганні вижити, забули про людські чесноти. Й їх не засуджую – мені їх шкода.

Хитрість, підлість, маніпулювання людьми, життя заради себе одного, зрада – ось які «цінності» формуються в людей за Ґратами.

Відвертість, щирість, доброзичливість, чесність – це «вади»! Хочеш більш-менш спокійно жити – позбудься вад!

Огідно – правда?!

Є інший вихід – сховати свої «вади» під «маскою» і жити так, як більшість, не звертаючи уваги на те, що робиться навколо тебе. До життя в масках люди звикають і починають їх використовувати повсюди. Вони часто вдосконалюють свою майстерність до таких висот, що часом здаються нам дуже добрими людьми. Коли ж маска злітає (а вона злетить все-одно), їм – нічого, а комусь боляче.

На жаль, наша система «виправних» закладів та викривлені «поняття» більше, ніж заклад Поплавського, випускають акторів, які бавляться не на сцені під світлом камер, а з нашими життями, серцями та душами. Ми вже ніколи не побачимо їхніх відкритих, чистих сердець. Вони загинули під впливом гнилої системи та власних інстинктів.

Вогнище. Як я його люблю! Воно зігриває, дає надію і віру. І не дає вrostися маскам в душу. Ті, хто живуть в масках – і «зеки», і інші – ситніші, багатші, крутіші, успішніші, але це попіл, саж. Свій вогник я проніс, несу, і нестиму. А що обираєш ти?

Твардžo

«Вор», «вор в законі» – представник еліти кримінального та тюремного світу, має найвищий статус у неформальній ієрархії ув'язнених. «Вор» веде асоціальний спосіб життя, навіть на волі не працює, не одружується, а повинен мати більше, ніж один термін ув'язнення. У місцях позбавлення волі захищає інтереси ув'язнених та фактично контролює внутрішнє життя в'язниці, видає «воровські накази».

«Смаглячий» – за відсутності «вора», виконує його обов'язки і слідує за тим, щоб в'язні дотримувалися «тюремних законів» та виконували «воровські накази».

«Блатний» – представник вищої за статусом групи у неформальній ієрархії ув'язнених. «Блатні» борються зі зловживанням адміністрації. Вони мають право не працювати і брати з «обшака» все, що вважають за потрібне. В той же час сліdkують за тим, щоб ув'язнені мали продукти, чай, сигарети, одяг. Вирішують суперечки між в'язнями і сліdkують за тим, щоб ніхто не був несправедливо покараний чи ображений.

«Положенець» – кримінальний авторитет, який має статус подібний до «вора» і на час його відсутності виконує його обов'язки. «Положенці» призначаються «ворами» і своєю чергою призначають «смаглячих». Вони ведуть переговори з адміністрацією та вирішують різні внутрішні конфлікти.

МІФИ І ЛЕГЕНДИ МОЄЇ РОДИНИ. УПІВЦІ

— А оце доню — Тихий. То був Малашки жєних. Тільки не стало його, дєсь зник, а потім в музеї у Франківську я бачила фотографії того ж Тихого. Не зник — загинув.

— Бабо, а де ж то було?

— Та ж в нас тут, від Шепля не далеко, за Чєхівщиною.

Якось нас з мамою, радянську голоту, занєсло в сім'ю, де було багато чого заборонєно... І завжди треба було мовчати про те, що в хаті робитьсє, старі фотографії були поховані під грамотами і шкільними табєльями дїтей, прикладєні важким старим дирєколом. А одного дня батько прийшов з заводу блідий. Мама нервуваласє, баба плакала. В хаті звучало дивне слово «сексот» і страшне, як на мої жєвтенєцькі зірочки, «ворог народу». А батько, зціпивши зуби, посміювавсє:

— Готуйте, мам, валізи, поїдемо вже, певно назад, до Адама, — то бабин наймолодший брат, який так і не повернувсє з Кемерово. Розріссє родиную, шахтарював все життє, помер найпершим від силікозу.

— Та що ж ти таке кажєш? Ой, бїда, бїда.

Вїйна. Якось так вийшло, що волїнську перифєрію вїйна не дуже зачєпила. Хлопці пішли до лісу якось одразу і без слів. Вони ніколи не воювали з фашистами у спїлці, навїщо їм були фашисти? Вони воювали проти всїх, хто вдиравсє на їхні землі. При чому якось так виходило, що кожен партизанєв дєсь неподалік від свого

сєла. А в бабинїй родинї були самі дївки, аж шостий Адам — хлопець. Ніхто ї не воював. Родина була заможна — велика світла хата, яку радєнсьєка влада, прийшовши сюди одразу відібрала, двє конєй — теж пішли у власність колгоспу. А от чобїт було мало. Баба казала: до школи ходили по черзі, щоб не зношувати. І ковбасу, що робили до свят, можна було їсти потрошки з великими кусками хлїба. Добрї були газди. Але як усє те прийшли забирати, двє старших дївчат — Жєня і Малашка — пішли до лісу. Малашка ховала записки у коси, носила передачі. Красива була... Відчайдушна. Жодна з бабиних сєстер ніколи не згадувала як їх арєштували. Казали тільки, що били... Десять і п'ять років в колонїях суворого режиму. Бабі тоді було 15. Вона ще не партизанєла, тільки їжу носила та чистий одєг. Вїйна пройшла. В бабинїй родинї на вїйні ніхто не загинув. Стали знову газдувати. Хлопці з лісу не повернулисє — їхна борня ще тривала. А одразу після вїйни, коли сїяли озиму, всю родину забрали просто з поля — в тому, в чому були. Дозволили, як баба кажє, тільки великий шмат сала взєти. Етапом доправили під Кемерово (а в Сибїру у жєвтні вже зима і морози), старших доньок судили, а родину — на висєлення. Степ, мороз, снїг. Мати була вагїтна Адамом. Ту зиму вона не пережила — народивши сина, віддала Бєгу душу. 1946 рік. НКВД шнирєє Волїнню. Хлопці їдуть все далі в ліси. Молодий «куркуль» Володьєка мїцно тримасє рушницю. Облава. Куди сховати-

сєя? Як? Бїгти. Сєло. Гноївєка — тут не шукатимуть! Заховавсєя. Перемагаючи сморїд і затєрплу спїну, стих.

— Гдє этот паразит? Вы укыватели, говорите, гдє прєчєтє буржуазных националистєв. Я точно видєл — к вам в двєр заходил! І вилами проштрикує гноївєку... пробиває бїк. Не закричав, навїть не зойкнув. Врєтєувавсєя. Щоправда ненадовго. Володьєку теж арєштували і присудили сувєрий режим. А потім він на посєленнї зустрїв Тєню — ту, що я її зараз бабою кличу. Так і одружилисєя. Приїхали назад в 1957.

— І знаєш, як отє Сталін вмер, я стояла бїля репродуктора і плакала. Вїриш, плакала і так менї було його шкода. І всї ж, ти знаєш, тоді плакали.

Жєня, найстарша сєстра, вийшла з тюрєм вжє за тридцятьє. Замїж не пішла. А вжє з нею познайомиласєя, як її було далеко за 60. Малєнка вийшла замїж за галицького упївця, теж познайомилисєя вжє на посєленнєях. Реалїбїтували родину аж в 1991 році, батьків — посєртно. А після вивезєння на Сибїр, голодної і холодної зими, коли люди вмиралє, як мухи, баба найбільше берегла хлїб. В неї були запаси круп, олії, цукру, борошна. Навїть якщо там заводивсєя жучок, не давала викидати. В неї було важєе життєя. А ще вона знала безлїч колядок, якї я записувала ще в школі... Тільки хтєсь мого зошита позичив і не віддав, а баби вжє нема... Хороша була людина. Мене, як рїдну прийняла.

Юля Смаль

Б Е З
О З Н А К
М И С Т Е Ц Ъ К О Г О
Ж И Т Т Я

фото Ростислава Шлука

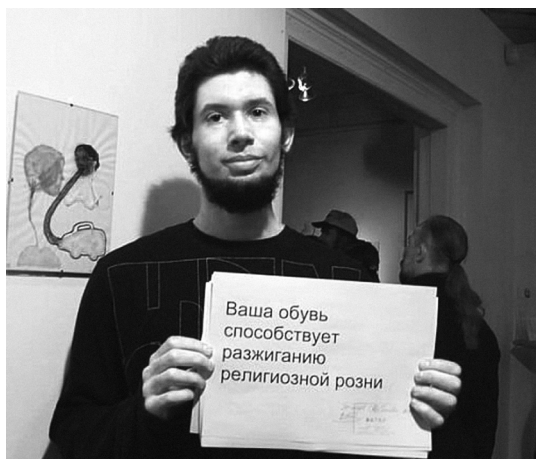

ВОНИ ЗАВАЖАЮТЬ
ВОНА - ПРАЦЮЄ

ІНТЕРВ'Ю З ОЛЕКСАНДРОМ ВОЛОДАРСЬКИМ ПРО УМОВИ ПЕРЕБУВАННЯ В СЛІДЧОМУ ІЗОЛЯТОРІ, КОНФЛІКТИ З ОХОРОНЦЯМИ ТА СТОСУНКИ ЗІ СПІВКАМЕРНИКАМИ...

Художник Олександр Володарський протягом півтора місяця перебував у стінах СІЗО за мирну акцію проти діяльності Національної експертної комісії (НЕК) з питань захисту суспільної моралі. Активіст та його подруга роздягнулися під стінами Верховної Ради 2 листопада 2009 року та зініціювали статевий акт. Із завершенням акції дівчина втекла, а Олександра арештували працівники міліції. Проти нього було відкрито кримінальну справу за статтею 296, Ч.2 ККУ «Групове хуліганство», яке карається позбавленням волі на термін до чотирьох років. Слідство ще триває, а Олександр продовжує й надалі висловлюватися проти діяльності НЕКу та бере участь у акціях проти міліцейського свавілля.

Які умови для перебування в СІЗО?

Умовия перебування в СІЗО доволно-таки неприємні. Я жил в камере на 20 человек, в которой проживало 35, спали в две смены. Питание съедобно процентов эдак на 40, если бы не передачи, было бы тяжело. Душ – раз в неделю, мыться в камере можно разве что из ковшика. Самое неприятное – медицинское обслуживание. Практически от всех болезней лечат аспирином, госпитализируют крайне неохотно.

Що ти робив цілими днями?

По большей части я читал, доволно-таки много играл в шахматы и нарды с сокамерниками.

ками. Смотрел телевизор, чего в последние 5 лет никогда не делал на воле (да, в тюрьме разрешены телевизоры, а вот газеты почему-то под запретом).

Чи були конфлікти з охоронцями?

Охранники в СІЗО были вполне корректны, в отличие от милиционеров в КПЗ (камера предварительного заключения – прим. ред.) и ИВС (изолятор временного содержания – прим. ред.), которые прямо-таки упивались своей мизерной властью, заставляя заключенных бегать по коридору на скорость, угрожая насильем (я неоднократно видел как эти угрозы воплощались в жизнь). В СІЗО заключенные живут подолгу, охрана не хочет бунта, приходится находить компромиссы и сосуществовать по-человечески. Безразличие охранников стоило жизни моему сокамернику, который умер у меня на глазах, будучи не в состоянии есть и переваривать пищу, его отказывались госпитализировать. Но преднамеренных убийств, равно как и пыток, я не наблюдал и на себе не испытывал.

Чи дозволяють бачитися з родичами/ друзями?

Можно видетися только лишь с родственниками и лишь один раз в месяц. Общение происходит через стекло, разговор по специальному телефону. Ежедневно можно видетися только лишь с адвокатом. Как правило, после передачи дела в суд кто-то из родственников становится общественным защитником, и тогда он получает возможность посещать заключенного без ограничений.

З якими людьми ти був у камері? За що їх затримали?

Большая часть моих сокамерников сидела за наркотики и воровство, часть за мошенничество. Остальные сидели по более экзотическим статьям: финансовые махинации, рейдерство, сутенерство, растление несовершеннолетних. Многих сокамерников подставили (к примеру «сутенёр» и «растлитель» были невиновны, что признали даже сокамерники, как правило, весьма нетолерантно относящиеся к подобным статьям).

Як склалися стосунки із сусідами по камері?

Отношения были равными, с некоторыми сокамерниками даже сложилась дружба, поддерживаем связь до сих пор. Некоторых бывших сокамерников я пытаюсь подключить к кампании против милицейского произвола, они хорошо знают этот вопрос изнутри. Большинство не понимало целей акции за которую я сел, но относились не агрессивно, скорее с недоумением, дескать «как можно учудить такое не за деньги и на трезвую голову».

Які наслідки перебування в СІЗО?

Кратковременные последствия – тяжелый бронхит и истощение уже ликвидированы. Более долговременные – умение идти на компромиссы, умение общаться с очень разными людьми, большая терпимость, корректность. А также ненависть, не эмоциональная, а холодная и взвешенная, к тем людям и к той системе, которая позволяет существование таких тюрем. И желание что-то изменить. Безусловно, я продолжаю участвовать в кампании против цензуры, но я на собственном опыте убедился, что свобода информации – только лишь одна из гражданских свобод, которые можно защитить только лишь в комплексе.

Спілкувалася Юліана Паранько

Саша третий месяц сидит за сутенерство.
 Восемь месяцев был под подпиской о невыезде,
 Но перед судом дал слишком маленькую взятку
 И был отправлен в СИЗО,
 Для острастки.
 На самом фделе Саша – не совсем сутенёр.
 Он строитель, немного подрабатывал таксистом.
 Накануне чьей-то свадьбы его позвали на мальчишник.
 Мальчишник проходил в сауне, с проститутками.
 Саша с друзьями попал под облаву,
 Всех шестерых задержали и обвинили в «принуждении к проституции».
 Девушки блюли профессиональную честь
 И всю вину брали на себя,
 Но их показания не играли роли.
 Следователь и прокурор хотели денег.
 Суд затягивается, а Саша сидит в изоляторе.
 На воле его ждёт невеста.
 От неё постоянно поступают передачи
 И нежные записки.
 Она уже занесла денег нужным людям
 И после следующего суда Сашу снова выпустят под подписку.
 У них должна получиться очень крепкая семья.

Студент Вася занимается культуризмом
 И выглядит очень внушительно,
 Поэтому при аресте ему сразу прострелили ногу,
 Чтобы не дергался.
 Потом долго били по рёбрам.
 У Васи было при себе немного марихуаны,
 Ему досыпали ещё и пришили торговлю
 В особо-крупных размерах.
 Он сидит в СИЗО уже девять месяцев,
 Нога успела зажить.
 Вася постоянно тягает самодельные гири
 Из скрепленных парами шестилитровых бутылок,
 И строит планы на будущее: когда освободится
 Он хочет стать веб-дизайнером, переводчиком,
 Или заниматься нанотехнологиями.
 Две недели подряд его ежедневно
 Возили на ознакомление с делом,
 Показывали две страницы и везли обратно.
 Целыми днями Вася сидел в автозаке.
 В туалет ходил в пакетик,
 Который прятал под лавку, сюрприз конвойным.
 Потом его вызвали в райотдел,
 Как свидетеля по новому делу.
 Сказал и, что опера, которые Васю арестовывали,
 Сами теперь под следствием
 За пытки и превышение служебных полномочий.
 Один из них в СИЗО, другой в бегах.
 Правда на судьбе Васи это не сказалось,
 Он продолжает сидеть, суд затягивается.
 Арестованный опер сидит в соседней камере,
 Они с Васей могли бы перестукиваться через стенку.

Поки версталось число, стало відомо, що Олександра Володарського засуджено до року покарання умовно.

Бизнесмен Сергей любит говорить о клубах,
 Вход в которые стоит сто долларов, и о дорогих автомобилях.
 По камере он ходит в костюме с надписью Free Fight
 И по утрам долго зачесывает назад реденеющие волосы.
 В тюрьму его отравила жена
 С которой Сергей не поделил имущество.
 Он продал свою машину,
 Теперь ждёт суда за угон, мошенничество
 И ещё что-то там вдовесок.
 В общей сложности ему светит до 9 лет.
 Сергей — русский патриот, хоть и татарин.
 Он любит Путина, гордится шапочным знакомством с Кадыровым
 И клянёт прозападное украинское правительство,
 Упрятавшее его за решётку из русофобии.
 Сначала Сергей был настроен на борьбу с судом до победы,
 Но теперь разочаровался в своих силах.
 Он всё чаще курит и спит целыми днями,
 Встаёт только чтобы поесть.
 Лицо Сергея распухло, под глазами мешки,
 И сильно болят зубы и печень.
 У него есть аккаунт на Одноклассниках.
 Перед арестом Сергей поставил статус «помогите, я в тюрьме».
 Его сразу исключили из группы «100% VIP»,
 Четыре подруги удалили из списка друзей.
 А какая-то неизвестная девушка поставила оценку «1» под фотографией
 И назвала уродом.

Коля родился в деревне
 В двухстах километрах от Киева
 Окончил девять классов.
 Пошёл в армию, где строил генеральские дачи
 Автомат держал в руках дважды.
 В деревню Коля возвращаться не захотел,
 Приехал в столицу.
 Крал магнитолы и телефоны из машин,
 Позже начал вскрывать квартиры.
 Его арестовали.
 Следователь пообещал условный срок
 В обмен на чистосердечное признание.
 Коля согласился и подписал все бумаги.
 Ему дали четыре года лагеря.
 Он перерезал вены и неделю пролежал в коме.
 Колю откачали и привезли в нашу камеру ждать этапа.
 Здесь он простудил уши и почти оглох.
 Каждый день Коля тщательно бреет голову
 И что-то напевает себе под нос.

НЕВИДИМІ ЛАНЦЮГИ

«Паркани завжди належали капіталізму. Вони були його єдиним засобом відгородити власність від потенційних грабіжників, але подвійні стандарти, які підпирають ці паркани, стають останнім часом все більш волаючими»

Н. Кляйн

Про кордони, границі, межі, лінії, сітки, стіни. Про третій світ, Другий світ, Перший світ. Про те, що ми бажаємо і про те, чого ми не маємо. Про те, чого ми не бажаємо і – те, що ми маємо.

Зародок майбутньої дитини ще не знає що таке соціальний стан, раса, політичні погляди. Він ще не знає як і для чого континенти поділяються на країни. І для чого кожна країна виставляє шкалу привабливості-непривабливості, щоб потім за нею вирішувати хто заслуговує на «вхід», а хто ні. На противагу першій, друга країна тільки очікуватиме вироку, не маючи змоги самій вирішувати, кого й коли впускати. Дитині, яка щойно закричала від подиху, все-одно де вона народилася. Бо вона ще не знає про розподіл. Дізнається про нього трохи пізніше.

Перший світ

«Можна собі сказати: нехай вирішують інші. Нехай вирішує історія. Нехай наше минуле визначає майбутнє. А можна вирішувати самостійно...», – Чак Палагнюк.

Розвинуті економічно та технічно країни, що виступають лідерами великої планетки, де ніколи не жив Маленький Принц. Країни, що позиціонують себе як передові. Так їх позиціонують також й інші. Гулівери нашого часу, велетні не з одним оком, кінг-конги, що вже залізли на найвищі хмарочоси, правителі капіталізму, власники патентів на наше вирощування та поливання отрутохімікатами. Країни, куди так всі рвуться, країни, куди не так легко пролізти. Там добре, бо там багатство. Там добре, бо їх знають всі. Там приємно, бо поруч ві-

домі люди. Там надто багато їжі та ресурсів, щоб туди не хотіти. Там за стінами з дзеркальними вікнами вирішуються важливі питання. Вони завжди є дотичними до твого життя, але ти ніколи не маєш права на свою дотичність до їхнього вирішення та затвердження. У житті ти завжди будеш або з цими країнами, або проти них. Іншого не дано. Це країни-гіганти не за площею, а за значенням.

Другий світ

«Там, де живеш, ніколи не будеш задоволеним», – Антуан де Сент-Екзюпері.

Золота середина у цьому випадку позолочена. «Ні в тин, ні в ворота», – сказала би народна мудрість. Країни цього світу стоять в умовній черзі на титул чи орден світу першого. Вони перетнули межу бідності та економічної нестабільності, але не досягли рівня тієї бажаної величі. Корупція тут ще не померла, бо її просто нікому поховати. Аджі живеться там, де добре сидиться. Такі країни перебувають весь час в очікуванні.

Третій світ

Цим країнам всі інші звикли співчувати та надавати матеріальну чи іншу допомогу. І так вже звикли до того співчужання, що люди третіх країн і самі себе починають шкодувати та недооцінювати. Частина з них хоче вирватися з цього корабля, що тоне, і гайнути ген-ген в дорозі краї, інша частина воліє залізти глибоко в плісняві нетрі і витріщатися в телевізорну бочку у пошуках свого щастя.

Подумайте, що вам потрібно, щоб в'їхати у країну сусіднього Шенгену? – Візу і ще один (закордонний) паспорт як мінімум. Що вам потрібно, щоб в'їхати у Швейцарію? – цілий статок на рахунок. Що вам потрібно, щоб поїхати просто так до Штатів? – ба-

гато терпіння, щоб енну кількість разів пояснити, що означає «просто так – побачити країну».

Проблема кордонів, як державних, так і умовних, нагадує нам про певне право. Його ж, своєю чергою, можуть дати державні органи, яким перед цим теж надали право. Кожен бажає мати статус і підніматися по рейтинговій драбині. Але буває так, що гора з сірих мишок, по головах яких лізуть лідери, просто не витримує і розвалюється. От що тоді?

Останніми були слова. І були вони «No borders».

Кому потрібні кордони? Відповідь не дуже багатогранна. Ці лінії, будь-які: чи то водні, чи то повітряні, чи то явно виражені залізні ґрати, створюються владою задля нашого «безпечного» життя, задля нашого «відчуття власності», задля їхнього відчуття статку. Зараз для нас кордони – це історична спадщина. Вона могла бути іншою, або й не бути взагалі. Ґрати зайвий раз вказують на того, хто віддає накази і на того, хто їх виконує. Думаю, озвучувати ролі тут зайве.

У книзі, виданій ЮНЕСКО «Міграції без кордонів» нагадують, що згідно зі статтею 13–2 Всесвітньої Декларації прав людини, «кожна людина має право покидати будь-яку державу, у тому числі й свою власну, і повертатися назад». І відразу після цієї цитати замісник Генерального директора ЮНЕСКО з соціальних та гуманітарних наук П'єр Сане додає, що у цій статті право на виїзд не закріплене правом на в'їзд. Таким чином, людина може емігрувати, але не іммігрувати. У «Міграції без кордонів» згадують слова вченого міжнародних стосунків Алана Дауті: «Які би суперечки не велися навколо питання про право держави перешкоджати еміграції, питання про права

держави обмежувати імміграцію як таких суперечок не викликає. Ці два питання не симетричні. Контроль над в'їздом виключно важливий для концепції суверенітету, без якої суспільство втрачає всякий контроль над основами свого існування». Нам нагадують про право на виїзд, ввічливо забувши надати право на в'їзд.

Як казав Джордж Бернард Шоу, свобода означає відповідальність. Ось чому більшість людей бояться свободи. Як можна боятися найпрекраснішого? Як можна боятися робити те, чого хочеш ти особисто? Тварини після експлуатації в цирку вже не зможуть вижити в дикій природі, але не повірю, що люди не зможуть звикнути до того, що потрібно буде відповідати за власні вчинки і не чекати схвалення чи заперечення когось з висоти. Тієї висоти вже просто не буде.

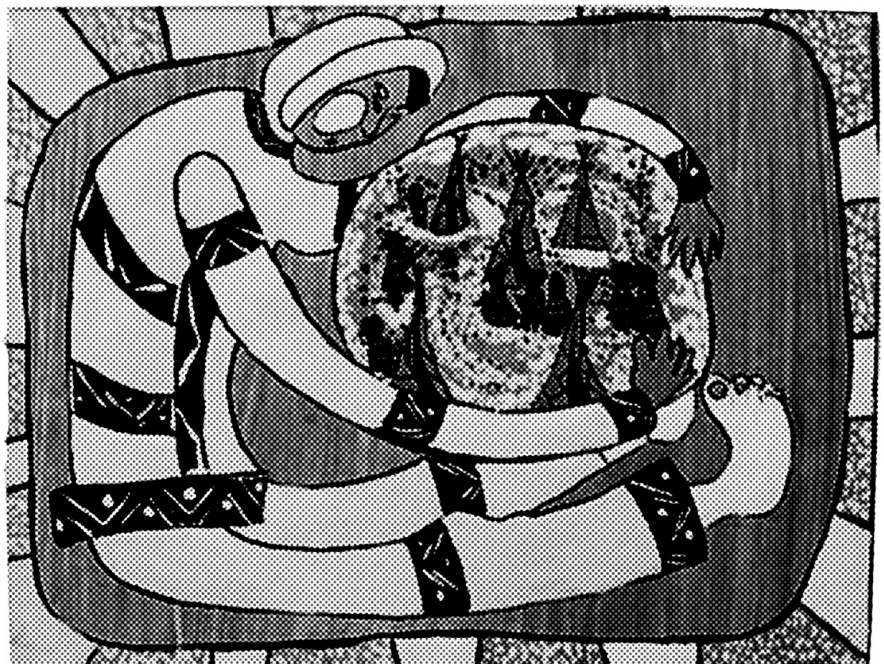
Кордони повинні залишитися в нашій пам'яті. Тільки там. Ніяких матеріальних ознак, ніяких ліній. Дайте країнам третього світу (поки що з маленької букви) дихати вільно. Дайте тим людям стимул не засиджуватися у своїх нірках, а вилазити з них, брати, черпати досвід від розвине-

них країн. Зменшіть повноваження країн Першого світу, притупіть їхню гордість і помітите, як за ними підтягнуться країни Другого світу.

Один режисер казав про одного політичного діяча: «Перед тим, як він змінив світ, світ змінив його». Чому ж у наш час так мало людей, які беруться щось змінювати? Чому про антикордонні табори не чують навіть тоді, коли вони відбуваються в цій країні? Спершу потрібно активізувати принаймні слова. Їм ще не потрібно мати закордонні паспорти, щоб мігрувати до вух інших людей. І не потрібно забувати, що велика зміна починається зі зміни особистої. Адже один світ ми можемо змінити без чиеїсь згоди чи схвалення. І цей світ – це те, що ми маємо у своїй голові. Людина зможе бути вільною лише тоді, коли без будь-яких перешкод зможе поїхати на будь-який континент чи залишитися жити у будь-якій точці планети. Для чого створювати кордони? Для чого їх підтримувати та спонсорувати?

Юліана Паранько

*На фото: «Зберігач стійбища»,
Інна Кальная, 12 років*

Маю невеликий, але дуже цінний досвід життя в монастирі... А відтак – і коротку історію для Вас. Про свободу.

Свідомо не вказуватиму, про який монастир йтиметься. Також не підписуватимуся своїми справжніми ім'ям та прізвиськом. Щоб ніхто не здогадався, як кажуть. Не маю на меті когось критикувати чи викривати, описувати щось, що побачив там і, не в змозі більше мовчати, мушу розповісти усьому світові. Ні! Це лише коротка історія. Думаю, доволі типова. З розряду тих, що трапляються щодня сотні разів у різних місцях і з різними людьми. Вона ж бо про свободу, а людина, у чому я переконався, створіння, яке дуже любить свободу. Любить про неї думати, говорити і за неї боротися. Можливо, навіть ставити її понад усе... А скільки монахи – тільки люди...

Пробув я в тиші келії та спільній молитві з братами тиждень. Думав, що після короткої перерви знову повернуся туди, але склалося по-іншому...

Як я там опинився? Хотів спробувати, нарешті спробувати хоч трохи пожити тим життям, бо розумів, що інакше буде дуже важко дати собі відповідь на питання: «а може це моє?». Питання, яке в дивний спосіб переслідує мене на різних етапах життя. Однак, зізнаюся, коли перебував там, почувався не зовсім у своїй тарілці. Усе нове: келія, розпорядок дня, інтенсивність молитви, кухня, навіть ті ж банальні вигоди, а головне – практично повна відсутність власної ініціативи – можеш щось робити лише якщо «ігумен благословить». Майже відразу з'явилося враження, що потрапив у місця позбавлення волі.

Хоч спільнота була невеликою, кожен з братів та отців був особливим – різного віку, з різ-

ним життєвим досвідом, кожен своїм шляхом прийшов до обителі. З кожним було цікаво спілкуватися, спільно молитися, працювати та й просто бути. Та особливо цікаво було спостерігати, як вони переживають той чи інший епізод дня монаха. Як реагують на ті чи інші події, слова співбратів.

Мабуть, через свою схильність ідеалізувати, та ще й після кількох книжечок про життя святих черниць та ченців, прочитаних напередодні, очікував побачити приклад покорі, послуху, виконання всіх наказів та настанов настоятеля, через якого сам Бог чинить свою волю. Натомість був здивований, побачивши, що на більшість прямих наказів, реплік чи зауважень брати (особливо молоді) реагують якимось внутрішнім бунтом. Причому колективним. Відкрито ігуменнові майже нічого не говорилося, але як тільки він відходив, вкотре давши комусь на горіхи, починалося невдоволене перешіптування, знизування плечима, на обличчях часто можна було побачити щось подібне до образи... Відверто кажучи, мені теж багато чого не подобалося у керівному стилі настоятеля. Особливо неприємно було, коли він попросив мене – фактично, гостя спільноти – допомогти прибрати в одній з келій, і в процесі наведення порядку поведився так, ніби я вже є власністю монастиря, а то й його, ігумена, особистою власністю. Мовляв, роби так, як я сказав, а твоя думка нікого не цікавить... Деякі з розпоряджень видалися мені абсолютно безглуздими. Може у цьому і є якийсь прихований зміст, може настоятель свідомо так поведився, щоб випробувати молодих, подивитися, чи здатні вони упокоритися, та все ж...

Бажання покинути монастир, а разом з ним усі ці пошуки Бога, відповідей на запитання «а яке ж моє покликання» і таке інше, тільки поси-

лилося. Коли розповів про такі настрої одному з братів, той сказав, що це, звісно ж, дідько підкидає нам такі думки, щоб ми якомога швидше залишили монастир і повернулися до грішного світу. Але, якщо так подумати, до чого тут цей нещасний повстанець проти Бога, якщо люди постійно, і то свідомо, роблять все можливе, щоб витіснити Його зі свого життя, або інших з істинного шляху зводять. Парадоксально, але дуже часто в ролі таких «сусаниних» від духовного світу виступають саме ті, кого прийнято називати людьми божими.

Ігумен не подобався майже нікому, відразу було видно, що брати чекають того дня, коли його вже нарешті змінять. Атмосфера в монастирі відрізнялася кардинально, залежно від того,

Маю невеликий, але дуже цінний досвід життя в монастирі... А відтак – і коротку історію для Вас. Про свободу.

Свідомо не вказуватиму, про який монастир йтиметься. Також не підписуватимуся своїми справжніми ім'ям та прізвиськом. Щоб ніхто не здогадався, як кажуть. Не маю на меті когось критикувати чи викривати, описувати щось, що побачив там і, не в змозі більше мовчати, мушу розповісти усьому світові. Ні! Це лише коротка історія. Думаю, доволі типова. З розряду тих, що трапляються щодня сотні разів у різних місцях і з різними людьми. Вона ж бо про свободу, а людина, у чому я переконався, створіння, яке дуже любить свободу. Любить про неї думати, говорити і за неї боротися. Можливо, навіть ставити її понад усе... А скільки монахи – тільки люди...

Пробув я в тиші келії та спільній молитві з братами тиждень. Думав, що після короткої перерви знову повернуся туди, але склалося по-іншому...

Як я там опинився? Хотів спробувати, нарешті спробувати хоч трохи пожити тим життям, бо розумів, що інакше буде дуже важко дати собі відповідь на питання: «а може це моє?». Питання, яке в дивний спосіб переслідує мене на різних етапах життя. Однак, зізнаюся, коли перебував там, почувався не зовсім у своїй тарілці. Усе нове: келія, розпорядок дня, інтенсивність молитви, кухня, навіть ті ж банальні вигоди, а головне – практично повна відсутність власної ініціативи – можеш щось робити лише якщо «ігумен благословить». Майже відразу з'явилося враження, що потрапив у місця позбавлення волі.

Хоч спільнота була невеликою, кожен з братів та отців був особливим – різного віку, з різним життєвим досвідом, кожен своїм шляхом прийшов до обителі. З кожним було цікаво спілкуватися, спільно молитися, працювати та й просто бути. Та особливо цікаво було спостерігати, як вони переживають той чи інший епізод дня монаха. Як реагують на ті чи інші події, слова співбратів.

Мабуть, через свою схильність ідеалізувати, та ще й після кількох книжечок про життя святих черниць та ченців, прочитаних напередодні, очікував побачити приклад покорі, послуху, виконання всіх наказів та настанов настоятеля, через

якого сам Бог чинить свою волю. Натомість був здивований, побачивши, що на більшість прямих наказів, реплік чи зауважень брати (особливо молоді) реагують якимось внутрішнім бунтом. Причому колективним. Відкрито ігуменнові майже нічого не говорилося, але як тільки він відходив, вкотре давши комусь на горіхи, починалося невдоволене перешіптування, знизування плечима, на обличчях часто можна було побачити щось подібне до образи... Відверто кажучи, мені теж багато чого не подобалося у керівному стилі настоятеля. Особливо неприємно було, коли він попросив мене — фактично, гостя спільноти — допомогти прибрати в одній з келій, і в процесі наведення порядку поведився так, ніби я вже є власністю монастиря, а то й його, ігумена, особистою власністю. Мовляв, роби так, як я сказав, а твоя думка нікого не цікавить... Деякі з розпоряджень видалися мені абсолютно безглуздими. Може у цьому і є якийсь прихований зміст, може настоятель свідомо так поведився, щоб випробувати молодих, подивитися, чи здатні вони упокоритися, та все ж...

Бажання покинути монастир, а разом з ним усі ці пошуки Бога, відповідей на запитання «а яке ж моє покликання» і таке інше, тільки посилювалося. Коли розповів про такі настрої одному з братів, той сказав, що це, звісно ж, дідько підкидає нам такі думки, щоб ми якомога швидше залишили монастир і повернулися до грішного світу. Але, якщо так подумати, до чого тут цей нещасний повстанець проти Бога, якщо люди постійно, і то свідомо, роблять все можливе, щоб витіснити Його зі свого життя, або інших з істинного шляху зводять. Парадоксально, але дуже часто в ролі таких «сусаніних» від ду-

ховного світу виступають саме ті, кого прийнято називати людьми божими.

Ігумен не подобався майже нікому, відразу було видно, що брати чекають того дня, коли його вже нарешті змінять. Атмосфера в монастирі відрізнялася кардинально, залежно від того, чи був того дня ігумен, а чи відлучався кудись у справах святої Церкви. Особливо ця різниця впадала у вічі у рекетарі (монастирській їдальні): радісний настрій, коли настоятель був відсутній і якась напружена, мовчазна пригніченість, коли він сидів у голові столу.

У мене склалося враження, що настоятель знаходив слабінки братів і саме на ці больові точки старався натискати, коли хотів комусь дорікнути — чи то по ділу, чи просто для профілактики.

Один із братів дуже гарно співав. Як на мене — ідеально. Здавалося, простір каплиці починав резонувати, впорядковуватися від його прекрасного співу. Рядки з текстів тих чи інших богослужень, молитов западали просто в душу. Видно було, що людина не лише має неабиякий талант, вміння, а й дуже старіється. І от, замість того, щоб якимось відзначити, підтримати, не знаю, заохотити того брата, ігумен почав вишукувати якісь неточності, придиратися до найменшого огріха, навіть зупиняти молитву(!), щоб зробити доволі різке зауваження, тим самим за якусь мить вивести усіх з молитовного стану і знову пробудити мовчазне обурення. Дійшло до того, що настоятель, якщо мав таку можливість, ставав позаду братів під час Утрені, і не будь-де, а саме за спиною брата-співача, повчачи його таким чином, мов якогось найгіршого неука. Коли ж ігумен з почуттям виконаного обов'язку йшов готуватися до Літургії, брат, обертаючись до тих,

що стояли поруч, немов шукаючи підтримки, пошепки висловлював своє незрозуміння того, чому ігумен так наполегливо взявся саме його навчати співу.

Думаю, коли брат з ідеальним слухом і чудовим голосом співав з таким настроєм, то це відчували іншими монахи, присутні у монастирській церкві люди та й сам Бог, мабуть, розумів, що тут щось не так...

З першого разу монахом я не став. Та й хто стає? Як правило, потрібно море часу, щоб відчутти врешті, що це саме той стан, в якому ти хочеш і можеш прожити решту свого земного життя. Я повернувся у грішний світ і наразі навіть не думаю про другу спробу...

Одного дня я зустрів знайомого монаха з того ж чину, до якого належить монастир, про який ідеться вище. Брат знав, що я був потенційним кандидатом, тому й не дивно що мова зайшла про те, що нового у тій спільноті. Виявилось, що ігумена змінили, оскільки закінчився термін його перебування на цьому посту. На його місце прийшов священник, якого дуже полюбила спільнота... Та не ця новина була найцікавішою на думку мого знайомого монаха. «Пам'ятаєш брата М.?», — спитав він. (Йшлося саме про монаха з прекрасними вокальними даними). Я відповів, що пам'ятаю і мені здалося, що я вже знав, про що брат розповість мені далі. «Так от, одного разу він, відпросившись на один день ще у попереднього ігумена, поїхав додому і не повернувся!» Чомусь мене це не здивувало. «На другий день, — продовжував чернець, — до нього зателефонували на номер мобільного, який він узяв зі собою, та відповів хтось інший, пояснивши, що брат не відповідає, бо у нього виникли певні проблеми...» Монах, що розповідав мені цю історію, ніби коментуючи сказане ним же, додав, що так не робиться. Мовляв, зрозуміло, всяке може трапитися, але ж «ти передзвони, скажи, що трапилися непередбачені події, попередь, що не прийдеш...»

Не знаю, чим закінчилася та історія. Можливо, той брат і повернувся врешті до спільноти, а може навіть і не телефонував туди... Також не знаю чому, але я б хотів, щоб він обрав другий варіант... А за деякий час став відомим співаком...

Думаю, багатьом подобалися би його пісні. Про свободу, скажімо... Принаймні для мене він став яскравим свідченням того, що людина, навіть свідомо, здавалось би, віддаючись у руки Божі, все одно залишається особою свободною, такою, що не терпить знущання і безглуздих утисків. Вона може зректися своєї волі, але бунтує, коли її цієї (даної, зрештою, самим Богом) волі позбавляють. Бунтує тихо, чи відкрито; тихо, а потім відкрито; атакує або ховається від неволі, не важливо, у який спосіб, але робить це завжди...

Anonimus

dream ТИ атр: вірші

мої уявні пси надто перебільшені, хоча вони й женуться за мною,
вполювавши мого друга.

дещо з його речей ще й досі залишається в моєму домі –
вони нагадують про тих хто, здається, зовсім поруч,
насправді – аж занадто далеко.

одного ранку – не пам'ятаю, чи це була неділя чи понеділок –
я вийшов з під'їзду і відчув сморід осені, в очах перехожих більше не було
вогню.

мої персональні шакали здавалися надто великими,
я боявся.
вони ж стояли за рогом і ковтали слину, готуючи розправу.

вулиця цього ранку була такою широкою,
десь неподалік лунали звуки 1-вересневої шкільної лінійки,
десь дихали юні старшокласниці, закликали до бою.
7.30 ранку, а місто вирує, мов океан, в який проливається нафта:
машин і людей немає, проте шум заливає вуха, повіки стають важчими...

трохи далі, коло безлюдного переїзду, де потяг проїжджає о 16.37
раз на день...
стоять люди у білих сорочках зі стендом журналів «Вартова Башта»,
їхні очі світяться, немов неон на центральних вулицях українських міст –
нічого дивного...
але пси злякалися і відступили, саме в той момент, коли я приготувався до
нападу
озирнувся й побачив: це жалюгідне коло шавок, що гавкали так по дитячому,
аж я посміхнувся...

але мене більше хвилює інше. що ці люди в білих сорочках робили о 7.30
біля переїзду, де нема перехожих?
кого вони там чекали?

так само я стояв на пероні, коли ти сідала у потяг,
і нічого не було, ні вокзалу, ні бабусь, ніякого українського джихаду навколо.
твої очі присохли до моїх повік, мов хімічний клей,
а руки, хоч і були холодні, проте залишили кілька опіків на моїй шкірі...
...бо я стояв і чекав...
знаючи що наступного разу ти мене не покинеш,
не зникне твоя посмішка, яка залишається мені на фото,
ти не поїдеш,
бо хоч руки холодні,
та вони обпікають,
значить, серце гаряче

про СВОЮ рідну міліцію

Т
В
О
Р
Ч
І
С
Т
Ь

Ви знаєте, як шелестять в ДАї,
У місячні жагучі ночі?
Любитель пити! Любитель пити!
Не закривай в дорозі очі:
ДАї не спить!
Ви чули ж бо: там липа шелестить...
І стрімголові Беркути мої—
Вони все бачать крізь тумани.
Ось місяць зорі, солов'ї!
«Я твій!» - шепочуть капітани.
А солов'ї!..
Та ви вже знаєте, як шелестять в ДАї.

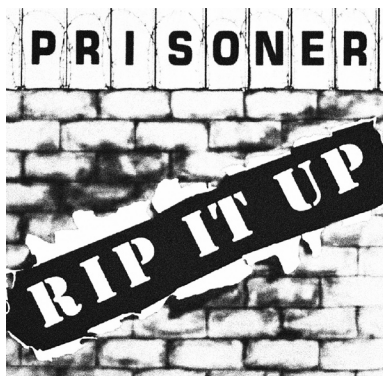
Григорій Семенчук

якісь люди в хуйово пошитому одязі
з хуйово нашитою символікою
з напівлегальною табельною зброєю
питають у мене паспорт мету візиту
і візу митну
цікавляться як мене звати
і чи не маю я чогось ними ж забороненого
ми ваш страховий поліс кажуть
ваша police вас страшно береже
а я їх не знаю
я зеленого поняття не маю
якого хуя мене занесло в ці краї
непридатні для дихання
де люди в хуйово пошитому одязі
встановлюють моду і правила гри
а люди в не дуже хуйово пошитому одязі
встановлюють пам'ятні грошові знаки
ліплять табу таблоїди
і грають на касових апаратах
іздрик кажу їм 'я юрій романович
іздрик
це мій діагноз
і ваш останній шанс
бо ніхто бля буду ніхто
не замовить за вас слово хлопці
на суді
(«це ж чийсь діти», — як каже моя сусідка)

Іздрик

МУЗИЧНІ РЕЦЕНЗІЇ

PRISONER – RIP IT UP (1986)

Цей гурт із Каліфорнії своєю назвою дуже добре вписується в тематику № 11 журналу «Просто неба» (prisoner з англ. в'язень), тому я й вирішив охарактеризувати його єдиний альбом. Створена під час розквіту heavy metal'у, ця робота передає його бурхливу енергію і піднесений настрій. В той же час нічим особливим з-поміж подібних собі «Rip It Up» не вирізняється. Композиції виконані переважно у середньому темпі і є досить простими, подекуди звучать навіть сухо. В принципі, треки «Backstabber» та «Rip It Up» непогані, але в цілому альбом можна назвати нудним. Не додають якості музиці і досить примітивні вокальні партії. Хоча, музика як музика, плюватися не хочеться. Особисто я «прокрутив» альбом два рази. Усім, кого зацікавила ця скромна команда, раджу все ж послухати.

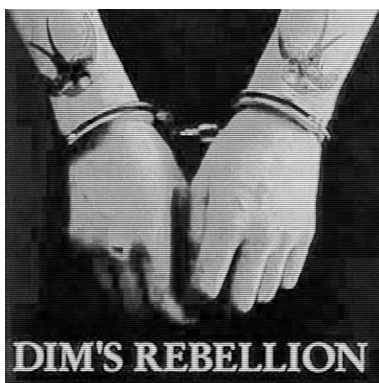
5/10
Роман Папка

THE NEGATIVES – AT THE END OF THE ROPE (2007)

Мабуть, перше, що мене захопило в «The Negatives» – це їхній чесний панк-рок. Без фальші і гівна. Прямий, відвертий і простий панк, який виконують хлопці, не залишає байдужим. Як от друга пісня з альбому, що нагадує мотиви Rancid, і я не впевнений, що це погано. А загалом цей альбом насичений запозиченнями як із панку '77 («Smiling Faces», «Under Pressure»), так і з UK-82 («This Is Not My War», «At the End»). В альбомі чітко прослуховуються також вплив американських панк-рокерів, таких як The Traditional («It Still Spins») і The Dropkick Murphys («The Captain»). А найбільшим досягненням альбому є «Kick It In» і «Shitface», безперечні хіти. Але не такі як «Terrace Lost It's Soul» і «Handball» англійського колективу The Business. Але скажіть, хто, як не ми? No one likes us...

8/10
Scum

DIM'S REBELLION – DIM'S REBELLION E.P. (2002)

Дебютний міні-альбом маловідомого гурту зі Швеції вражає, немов перебуваєш у підводному човні чи літаку. Враження, немов в кімнаті випав свіжий сніг посеред літа. Немов поет наперекір долі те, що втратив у житті, творить у пісні. «Dim's Rebellion» – це враження, немов дістаєш по пиці. Чотири міцні, збиті композиції випереджують одна одну в мелодійності, аранжуванні і невпинному оптимізмі. Такі пісні, як «Найближчий до богів», «Багатий малий ледащо», «Перевиговай себе», «Такі, як і ти» (зрештою, це всі) змушують не лише вдуматися в зміст текстів, але й переосмислити своє ставлення до життя. Якщо це не буде перебільшенням, то «Dim's Rebellion» вселяє бадьорості на наступний фортайт. Варто також додати, що хлопці співають англійською, а тривалість усіх чотирьох пісень складає неповні 12 хвилин.

8/10
Scum

THIN LIZZY – JAILBREAK (1976)

Гворячи про Thin Lizzy я маю на увазі Phil Lynott. Говорячи про Phil Lynott я маю на увазі Thin Lizzy. «Jailbreak» – шостий за рахунком альбом ірландського гурту Thin Lizzy, виконаного у стилі hard-rock. Що не кажи, а класика залишається класикою. І хоча в 1976 році вже вийшли альбоми Blondie, Ramones і Patti Smith Group, а Sex Pistols на повну сейшенили, Філ Лайнотт дотримувався канонічної рок-школи. Гітарні соляки Скотта Горхема, ритмічні барабани Брайана Дауні, гітарні партії Брайана Робертсона, і бас Філа Лайнотта – все це класика жанру. Обов'язково послухайте цей альбом, адже такі хіти, як «Jailbreak», «Running Back», «Warriors» і «The Boys Are Back In Town», просто зобов'язані вам сподобатися!

10/10
Maximum Rock'N'Roll

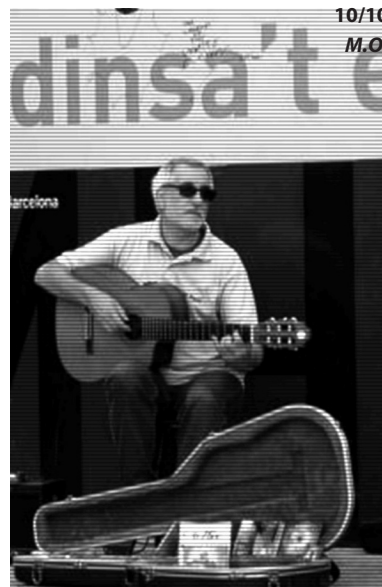
JOHNNY CASH – AT SAN QUENTIN (1969)

Коли до рук потрапляють альбоми такої величини, починаєш забувати про все на світі. Про перший поцілунок і перше нерозділене кохання. Про першу бійку і першу дискотеку. Один раз почувши цей альбом, ніколи не забудеш його енергетики, доброти й життєвої мудрості. Ця суміш з яскравих емоцій, чесної лірики, щирих аплодисментів і музики, виконаної в стилі «кантрі-блюз», перевершують усі сподівання, на які лише здатна зазіхнути душа меломана. (Тут вартує пустити сльозу і сказати собі, що це не сон).

А як інакше назвати мужність? Сміливість? героїзм? Джонні і Ко («Трійка з Теннессі» – прим. ред.), які відіграли годинний концерт для небезпечних злочинців? Назвімо це вдалим піар-ходом – «кроком уперед»: недарма цей альбом був тричі мультиплатиновим у США і платиновим у Канаді. Уявіть, скільки щасливих американців бігають із конвертиком у руках, стираючи до дір CD-програвачі! Але тільки одиниці вміють насолоджуватися музикою Джонні Кеша. Ті одиниці, які читають «Просто неба».

Тематика пісень на альбомі доволі багатоманітна. Лише про тюрми їх є три: «Starkville City Jail», «San Quentin» і «Folsom Prison Blues», перша з яких – про особистий досвід музиканта. Зрештою, всі пісні на альбомі розкажуть нам про не одну особистість Джонні Кеша. Це Кеш химерний і Кеш правдивий. Кеш гультай і Кеш іронічний (чого вартує його кавер на пісню Боба Ділана «Wanted Man»). Пісні Джонні Кеша – це своєрідна зарисовка навколишнього світу. Це мініатюрні історії з життя непересічного індивіда – голосу багатьох поколінь.

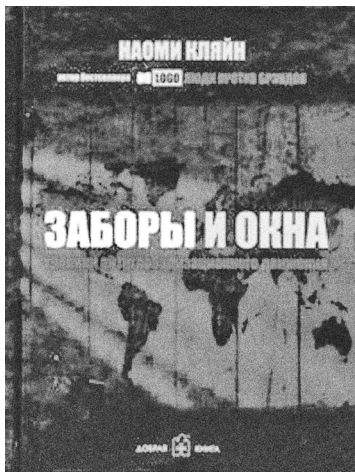
10/10
M.O.

ЛІТЕРАТУРНІ РЕЦЕНЗІЇ

ХРОНІКА ОПЕРАЦІЇ НА ФРОНТІ ВІЙНИ

ВСЬ ЦЕЙ БЛЮЗ (ФРАГМЕНТ)

Наомі Кляйн «Паркани і вікна. Хроніки антиглобалізаційного руху» (у перекладі з англ. А. Дормана; М., «Добра книга», 2005)

Книга зі страшним і багатьом незрозумілим словом «антиглобалізація» у заголовку – це збірка статей та есеїв канадсько-американської (доречніше вжити – інтернаціональної) журналістки Наомі Кляйн. Вона стала відомою після випуску у світ свого великого та ґрунтового дітища, де корпорації, компанії та реклама вивернуті нутром назовні. «No Logo» змінило уявлення про світ багатьох і стала для деякого настільним довідником. Книга «Забори і вікна» поєднує у собі періодизаційний відтинок 1999-2002 років. Як описала книгу сама авторка: «це хроніка операції на фронті війни, яка розпочалася приблизно в той час, коли видавалася «No Logo».

Наомі їздить в ті куточки світу, де відбуваються зміни, або, принаймні, заплановані відбуватися. Вона спілкується з активістами, які блокують черговий саміт Великої Вісімки, вона ховається від слъозоточивого газу, коли мирні демонстрації розганяє поліція, вона відвідує соціальні центри (сквоти), листується з коменданте Маркосом та підтримує ідеї запатистів, вона виступає в університетах з лекціями про антиглобалізаційний рух, який вона називає «рухом рухів», пише про демонстрації в Сетлі, Квебеку, Генуї, пише про жорстокість міліції та ГМО-продукти. Для більшості це може здатися далеким і не пов'язаним аж ніяк з нашим життям. Але Кляйн та тисячі людей, що роблять не тільки вуличні барикади проти капіталізму, а й організовують свої лібертарні форуми, усвідомлює вагу цього протесту. «Які багато інших, які опинилися в цій глобальній сітці, я прийшла туди з обмеженим уявленням про неоліберальну економічну науку – в основному з уявленням про те, як живе молодь в умовах перебільшеного маркетингу і недостатній зайнятості в Північній Америці та Європі. Але мене, як і багатьох інших, цей рух глобалізував: я пройшла пришвидшений курс науки про те, у що втикає заклопотаність «маркетом» для безземельних фермерів Бразилії, для вчителів в Аргентині, для працівників «фаст-фуду» в Італії, для робітників кавових плантацій в Мексиці...».

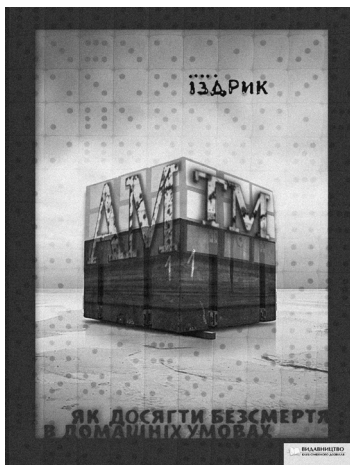
Наомі Кляйн пише, що глобалізація стоїть зараз перед судом людства, тому що на протилежній стороні цих віртуальних заборів знаходяться реальні люди, відгороджені від шкіл, лікарень, робочих місць, власних ферм, будинків та поселень.

Книга містить у собі опис сотень та тисяч невидимих та видимих парканів, які обмежують нас та наше існування. Вікна у книзі – це варіанти втечі, вивільнення та звільнення. І, найголовніше, ці вікна існують.

Частина грошей від продажу «Паркани та вікна» потрапила в однойменний фонд, який збирає гроші на адвокатів для активістів та на просвітлення публіки у питаннях глобальної демократії.

«Ya basta!», як сказали би запатисти.

Юліана Паранько

Іздрік. АМ™. - Львів: Кальварія, 2005.

[...]

Ось, скажімо, відгук Марка Павлишина про нову книжку Іздріка:

«Головне, що Іздрік зумів у добу, вже досить відпорну на всілякі шоки, все ж таки знайти саме ті табу, які ще можна зламати, ті засоби впливу на носорогошкірого читача, які здатні навіть у нього викликати яєсь заперечення. Іздрік зі страхливою послідовністю ставить під знак запити існування межі між мистецтвом і порнографією, між естетичним і сексуальним. Це його найрадикальніший досі текст, акт терору щодо мистецтва, 11-те вересня по стовпах святині муз».

Залплющивши очі на кульгавий синтаксис останньої фрази, розплющимо їх на інше: на те, що використання чорної дати, коли безневинно загинули тисячі людей, з рекламною метою, є, м'яко кажучи, неетичним: із таким самим успіхом можна покликатися на скнилівську трагедію або Бабін Яр. Переверімо: «Нова книга Іздріка – це Бабін Яр для носорогошкірих читачів, застелене сотнями кілограмів людського м'яса скнилівське летовище, яке здатне навіть у цих читачів викликати яєсь заперечення...». Працює? Ще й я! Тільки на душі чомусь гидко і зовсім не хочеться Іздріка читати, от дивина; тож лишімо канібальські метафори на совісті Павлишина.

Не надто допомагає зорієнтуватись і післямова Світлани Матвієнко (слід зазначити, однієї з найпроникливіших українських герменевтів, спроможної робити як аналітичні мікрорізи на рівні синтагми, так і евристичні узагальнення). Вона чомусь вирішила відбутися цього разу зливою блискотливих каламбурів і риторичних запитань, що нав'язливо не потребують / не пропонують відповідей, оздобивши їх макарбично розлогими цитатами, апеляціями до Жижека, Лакана, Антоніні, інтернетних форумів і словників, щоб усі ми знали, з якого сміття ростуть післямови, котрі намагаються уникнути іманентно-літературознавчого розгляду текстів.

Значно зваженішою була анотація Дмитра Пастернака в «Критиці» (2005, № 10), з якої випливало, що «АМ™» бракує того ж самого, що й наддивно-захопленням екзерсисам Павлишина та Матвієнко: «...з читачького погляду новому Іздриковому витворві бракує цілісності, виразності історії. Це радше колаж із різностильових новел і екзерсисів». Проте далі автор, немовби завагавшись у точності власного діагнозу, додає: «Книжка завершується народженням дитини, що є саме романним закінченням, отож «АМ™» – усе-таки роман, і не треба лукавити: компіляція, текст...». То де ж, чорт забирай, істина Іздрикового жанру: в колажі чи в романі, в компіляції чи терористичному акті, в шаховій партії чи в кінематографії та кінології?! Шоже, що цього наразі не знає жоден із текстів про Іздріка. Не маючи більше довіри до наших літературознавців і полемистів, я провів невеличке білі-опитування серед своїх друзів-читачів, переважно митців і музикантів. Усі, як один, заявили, що Іздрік – дуже класний чувак, із ним прикольно бухати й бавитись, а от читати його їм не до снаги, бо «воно яєсь шизонуте», тому жоден із них і не читав ні «АМ™», ні, тим більше, «Вощека», ані інших страхливо послідовних текстів. Така відповідь, природно, мене теж не задовольнила

і, покружлявши ще трохи довкола чудово, ніде правди діти, виданої та оформленої «АМ™», я вклався до ліжка й проковтнув книжку за вечір. На цьому, власне, можна було б і зупинитися, бо важко вигадати кращу рекламу, але доточимо до неї декілька спостережень.

Перше. Іздрік – не терорист. Його радше можна назвати хранителем топосів і літературних прийомів, що їх напрацювало європейське письменство за сакраментальних 26 століть. Почавши з невтомного переписування Шекспіра, ангажуючи Сервантеса, де чи не вперше апробовано відображення дійсності зміненою свідомістю, продовжуючи німецькими романтиками, зокрема, Гофманом, намагаючись не забути про Гоголеві «Нотатки божевільного», визнаючи відлуння новел Кафки, Бруно Шульца, Борхеса, не без подиву виявляючи скандально потужний вплив Віктора Пелевіна (не тільки «Чапаєва і Пустоти», звідки описи біологаричкових візії і топос психіатричного шпиталю транслюються у форматі 1:1 до «High technology» – і менш помітну присутність Юрія Винничука, пам'ятаючи, що Дмитро Пастернак додає до цього переліку ще й Томаса Пінчона, Джойса та Джека Лондона періоду «Північних оповідань», я врешті збився з ліку й капітулював, сказавши собі, що цілий цей Іздрік складається з літератури, є її музую, святинею і стовпом. У нього літературний ніс, літературні очі, літературні нігті, всі його члени – літературні, й сам він – Літературі член.

Друге. «АМ™» не компіляція, а, за слушним спостереженням Дмитра Пастернака, роман. Ключ до його відчитування (або там модель для збирання) Іздрік власноручно зображує на обкладинці: це кубик Рубіка, одним із сегментів якого є (як надлишкова деталь) «гральний кубик, вирізаний з чорної кістки, в котрого чомусь на всіх гранях було по шість...», – назвімо його кубиком Іздріка. Роман є відкритим до безлічі інтерпретацій твором, але водночас він і сам є карнавальною інтерпретацією Шекспіра. Функцію осей, довкола яких обертається цей кубічний роман, виконують цитати або парафрази з самого Шекспіра – і з самого Іздріка. Автоцитати з попередніх (або наступних) новел з'являються в найнесподіваніших місцях, динамізуючи дію роману та стимулюючи (чи там підтобуючи) читачьку рецепцію, де той самий, упізнаний сегмент обертається новим і непізнаним боком, докорінно трансформуючи модель парадигми. Назвати Іздріка компілятором яєж, принаймні в мене, не повертається; а от визнати його композитором (у первісному значенні цього слова) – залюбки. «АМ™» – це добре скомпонований твір, зібраний із уже відомих форм. Тому слід говорити не про акт терору, а про діаметрально протилежний акт конструювання, збирання, про граматологічну інженерію, просякнуту миролюбною інтертекстуальною іронією.

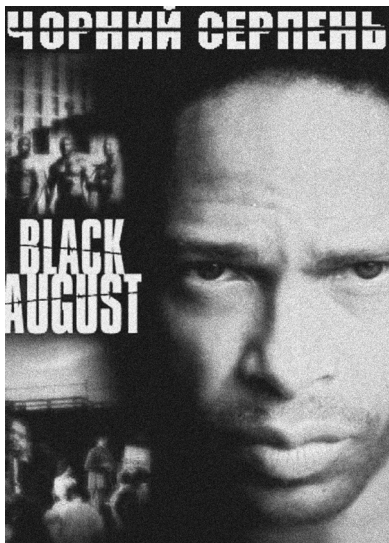
Третє. Я не відважився би – як Дмитро Пастернак – назвати мову Іздрикової прози вишуканою, а от мовою на грані штучності – так. (Зрештою, тут варто би з'ясувати, що маємо на увазі під «вишуканою мовою» – стилістику художнього твору чи його словник.) Чудово володіючи сленгом, не заощаджуючи на ошцєнізмах, помірковано додаючи немінучі галицизми, Іздрік, проте, виглядає дещо скованим у вислові, занадто присунуватим і правильнуватим. Особливо це стосується авторської мови: власне кажучи, потрібний епізод теж починався з вікон. «Вікна ці, металеві й звуконепроникні, повинні були б виходити на затоку, якби це не було очевидним топографічним нонсенсом. Принаймні Ездрі хотілося, щоб вони виходили на затоку, бо це налагоджувало б хоч якийсь зв'язок між ними і його, Ездриними вікнами, крізь які він, озбрівшись потужною цейсівською оптикою, міг би підглядати необхідні подробиці».

Під впливом отаких натужно проказаних епізодів складається враження, що мислить він однією мовою, а пише – українською; якщо його й пробиває на лінгвістичні гри, як у «Димедролі», «Анатомії Марлен» або блискучому «П'ятому поверсі», то гри ці не всередині українського перекладу Шекспіра (здаймося Подєр'яньського), не в винниково-винничуківському діалекті чи в напрочуд пластичних модифікаціях мату, – а БМЛПЛ, які з наперед даними об'єктами досліду, радше експерименти, а не гри. Важко знайти бодай один, створений невимушеною грою генія, фразеологізм або дотеп: Іздрік використовує винятково готові (почуті, вичитані) деталі.

Останнє. На відміну від Австралії, в Україні носорогошкіри читачі не водяться. А ті, для кого доступний рівень Іздрикових текстів, – нормальні освічені люди, виховані, як і сам Іздрік, на найкращих взірцях світової літератури. Тому для них зустріч із «АМ™» виявиться не шоком, а забавою з мільою – як кубик Рубіка – дурничкою, створеною для гагання часу.

Костянтин Москалець

К І Н О Р Е Ц Е Н З І І

Чорний серпень
(Реж. Семм Стайлз, 2007)

«У тюрмі треба або бути сильним, або тебе вб'ють»

Це біографічний фільм, який базується на реальних подіях про життя Джорджа Джексона, чорношкірого чоловіка, засудженого на термін від 1 року до довічного ув'язнення за крадіжку 70 баксів на заправці, коли йому було всього 18 років. Але і наважився їх вкрасти він, мабуть, не від розкішного життя. От як виглядає зсередини система правосуддя найдемократичнішої країни у світі. «Вирок від 1 року до довічного ув'язнення дає можливість дострокового звільнення, але тисне на засудженого, не дає йому змоги відверто звинувачувати своїх кривдників, критикувати їхні методи».

Через кілька днів після вбивства трьох чорношкірих у в'язниці Соледад, влада оголосила, що не має наміру карати охоронців, які це зробили, адже вбивство було «виправданим». А за годину після цієї заяви, над одним з тих охоронців самі в'язні зчинили розправу. Усі підозри одразу впали на Джорджа, адже працівники в'язниці переконали, що лише він на таке здатен. Через подібні «звинувачення», а радше, припущення, шлях на волю для нього було закрито. Після цих кривавих подій Джорджа перевели в іншу в'язницю Сан-Квентін у Каліфорнії.

Він був жертвою вже стільки расистських знущань тупоголових садистів, що стомився думати чого чекати наступного дня: образ, приниження, погрози, нападів чи смерті. «У бійці один на один ми завжди перемаємо, але програємо, коли тюремники роздають расистам ножі і пістолети».

У російському багатоголосому перекладі, навряд чи випадково, а швидше за все, потураючи цензурі, допущено декілька неточностей. Наприклад, «pigs» (дослівно – свині), що можна перекласти як зневажливе «копи» озвучили як «расисти», що часто, на жаль є слушною характеристикою, а «kill the pigs» - як «гряде чорна революція».

Відсидівши 10 років за ґратами, 7 з яких в одиночній камері (по 1 року за кожних жалюгідних 10 баксів), він не зламався, працював над собою, читав багато політичних праць, підніс свою освіченість на новий рівень, почав сам писати.

Його листи до адвоката, матері, батька, соратниці Анжели Девіс (лівої активістки руху за права чорношкірих, борця за відміну смертної кари, відомої феміністичної письменниці) потрапили в руки видавців, які захотіли опублікувати на їхній основі книгу. У особистих розмовах з представником видавництва Джордж стверджував: «Дострокове звільнення було відкладене через мою організаторську роботу тут. Я політичний в'язень! Вони бояться, що я почну революцію на вулицях».

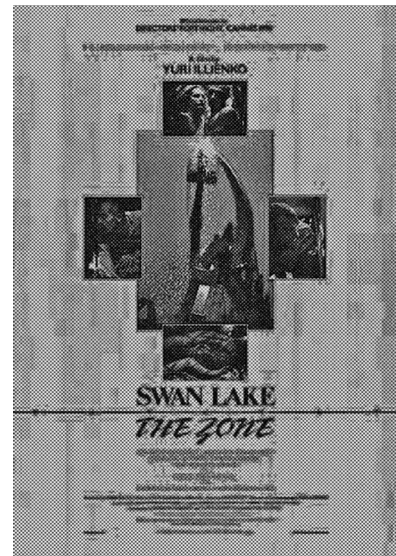
Ці побоювання влади не були безпідставними, адже, перебуваючи у Сан-Квентін, Джордж заснував могутнє афро-американське тюремне ліво-радикальне угруповання «Чорна партизанська сім'я» («Чорний авангард») 1966 року. Від початку «партизани» виступали за викорінення расизму, збереження гідності пригноблених чорношкірих і повалення уряду США. Ця організація існує досі і налічує близько 50000 членів є найбільш політизованою з усіх відомих тюремних груп США.

Будь-яка влада боротиметься з незгідними усіма методами. Намагатиметься в «кращому» випадку зламати людський дух, в найжалюгіднішому – знищити ворога фізично. Вся система створена для того, щобгноїти, викорінювати і знищувати все людське і людяне. А переважна більшість суспільства помилково вважає тюрми «виправними» закладами, такими, де здатні перевиховати. «В'язні відчують, що світ відвернувся від них, що вони стали жертвами, але не знають хто в цьому винен і як зарадити».

Він одинак. Він солдат по життю. І має обов'язки перед іншими солдатами. Він мусить бути сміливим і витривалим, щоб пом'якшити долю тих, хто піде за ним..

«Боротися значить пройти відстань. Перемогти – не думати на скільки довгий шлях»...

Юлія Новобранець

Лебедине озеро. Зона
(Реж. Юрій Ілленко, 1990)

История о ненависти

Только содружество Мастеров такого масштаба могло породить столь лаконичный и исчерпывающий приговор строю. Он стал завершающим аккордом советского кинематографа, входящего в число тех неоспоримых достижений, коими по праву может гордиться советский народ.

Этот фильм Юрий Ильенко создал по сценарию великого Сергея Параджанова, который именно что на собственной шкуре вынес настоящее отчаянье заключенного. И это отразилось в ощущении документальности чудовищных ситуаций, переживаемых на наших глазах советским зеком.

Его история разрываает сердце зрителя под стать... «Обыкновенному фашизму» Михаила Ром, но на каком-то даже ином уровне души. И, хотя нет закадровых комментариев, а диалоги заняли едва ли больше страницы формата А-4, за час экранного времени перед нами – и уникальная судьба конкретного человека, и суть происходившего по ту и эту сторону колючей проволоки...

«Лебединое озеро. Зона» была по достоинству оценена Каннским кинофестивалем 1990 года: как Победитель картина получила Приз международной ассоциации кинокритиков (ФИПРЕССИ), Приз молодежного жюри (иностранный кино) и несколько других наград престижных фестивалей. Но наверняка найдутся патриоты, которые спишут эти награды на страсть буржуев к «антисоветской пропаганде» – тем паче, что фильм вышел на первой волне перестройки.

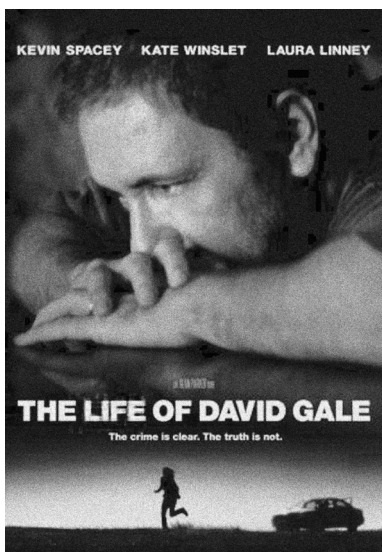
Однако этот мотив меркнет, когда чувствуешь внутреннюю мощь энергии, искренность создателей и осознаешь самобытность этого безусловного кинематографического шедевра.

... Да, не надейтесь увидеть историю о любви. Это история о ненависти...

10 из 10

Лена, Санкт-Петербург

К І Н О Р Е Ц Е Н З І Ї

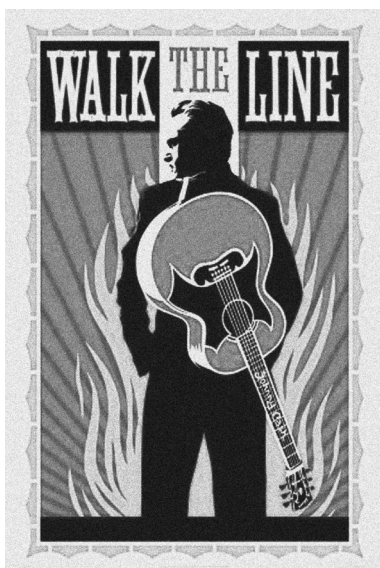

Життя Девіда Гейла
(Реж. Алан Паркер, 2003)

Якщо слово «канва» можна вжити до сінематографу, то канва цієї стрічки борсається між активістами руху за відміну смертної кари і дійсним правосуддям штату Техас. Головний герой кіноповісті Девід Гейл засуджений до смертної кари за вбивство жінки, якої він, звісно, не вбивав. В'язень перебуває у камері смертників, чекаючи на виконання вироку суду. Якщо Френк Дарабонт у «Зеленій милі» намагався шокувати лякливою громадськістю смертником-велетнем із магнічними властивостями на ім'я Джон Кофі, то Алан Паркер змалював Девіда Гейла як слабого, імпульсивного викладача-алкоголіка. Для правдивості цього видовища Девід відвідує гуртки «АА» і розмовляє з м'якими іграшками. І хоча Девід Гейл залежний від алкоголю, його погляди, його інтелект заслуговують більшої оцінки, ніж побіжний перегляд стрічки.

Девід Гейл – затятий противник смертної кари загалом і правосуддя зокрема. І дійсно, як можна забирати людське життя, не з'ясувавши до кінця всі обставини злочину? Рано чи пізно, спливають такі факти, про які раніше ніхто не чув. Звісно, все може втихомиритися і піти в небуття: вбивцю покарано, про злочин забуто. Це думка пересічних людей. А як щодо думки засудженого? Як щодо помилки судової системи? Цієї прогнилої й кінченої судової системи??? Яка може засудити до смерті невинну людину. Просто взяти й помилитися. Після втрати дуже важко довести невинність людини, а тим паче повернути її до життя. Навіть якщо вона стала відомою. Такою, як Девід Гейл, цей антагоніст смертної кари!

У своїй боротьбі проти американського правосуддя Девід розіграє гру, яку розплутує ні адвокат, ані прокурор, а охоча до сенсації, майстер ручки і папера, проста дівчина з глибин і низин Сполучених Штатів, обличчя і тираж нью-йоркської газети «Ньюз» Бетсі, вітайте! Гра Девіда Гейла цікава і подиву гідна, але часом передбачувана. Можливо, британський режисер таки не втримався перед романтизацією своєї на сьогодні останньої стрічки, що притаманна американським режисерам на кшталт Джеймса Кемерона (Термінатор-Титанік-Аватар). Що ж, історія з приватним розслідуванням Бетсі далеко слабша за історію мужнього, врівноваженого професора Девіда Гейла. Недарма в кінці стрічки йому вводять ін'єкцію! Але це, зрештою, кінець фільму.

Фільм Кустуриці про Марадону
(Реж. Емір Кустурица, 2008)

Бог це єдина істота, для якого щоб владарювати навіть не потрібно існувати
Шарль Бодлер
(Епіграф до фільму)

Коли зникає зв'язок із Інтернетом, одразу починаєш шукати альтернативні шляхи зв'язку. Перевіряєш свій телефон на предмет підключення, якщо мобільний – чи поповнений рахунок або не розряджена батарея. Зрештою, ти виходиш на вулицю, аби переконатися, що ходять люди, літають пташки та бігають собачки. Чи є життя без Інтернету – ось що хвилює сучасне покоління.

А якщо подивитися на це з іншого боку – з погляду футбольного оглядача: чи є життя без Дієго Марадони? Чи є життя без карликуватого улюбленця латиноамериканських народів? Людини, що зробила собі ім'я виключно власними якостями та професіоналізмом. Людини, яка змогла перемоти світ, забивши силу силенну м'ячів у ворота суперників. Дієго Марадона – незгасний факел мужності та відваги, спортивний геній, футбольний бог, приклад для наслідування мільйонам його шанувальників.

Фільм Кустуриці про Марадону – мабуть, найкращий фільм режисера. У ньому поєднані інтерв'ю з Дієго Мараданою та сімейна хроніка футболіста з неперевершеним саундтреком (скажіть, хто перевершив Sex Pistols?) та найкращими голами Дієго. Тут також широкомащтабно висвітлена суспільно-громадська позиція Марадони. У фільмі з'являються й фрагменти з ранніх стрічок Кустуриці, як то «Чи пам'ятаєш ти Доллі Белл?», «Тато у відрядженні», «Чорна Кішка Білий Кіт». Тому ті люди, котрі ще не знайомі з творчістю режисера, мають змогу поверхнево з нею ознайомитися. А початок і закінчення стрічки про Марадону супроводжується виступом легендарних Emir Kusturica & The No Smoking Orchestra.

Перейти межу
(Реж. Джеймс Менголд, 2005)

Мій друг з Голландії не повірив моєму другові з України, коли той відповів, що не знає, хто такий Джонні Кеш. Але я впевнений, що перший так само здивувався б, якби почув про Олега Скрипку. І хоч я не збираюся порівнювати ці непересічні постаті, – Джонні Кеша з Олегом Скрипкою, – про них вартувало би чути не лише моїм друзям. Отож, кіно про зірку.

«Перейти межу» – безперечно, фільм для сімейного перегляду. Для батьків, які ЩЕ НЕ ЧУЛИ про Джонні Кеша. Для однокласників, які висять на АТБ і DJ Tiësto. Для самоосвіти і належного виховання. Я не розумію, чому в Україні такий слабкий інтерес до рок-музики; чому люди надають перевагу одноманітним ритмам і беззмістовним текстам? Чому не викреслити з життя естрадних безголосих виконавців? Не купувати квитки на їхні концерти? Не вмикати телевізор з їхніми виступами? Чому половина Європи «сидить» на рок-музиці в той час, коли Україна ще досі не може вилізти з техно? Отож, кіно про кантрі-співака Джонні Кеша.

«Перейти межу» – фільм, безумовно, для тих, кому подобаються сімейні драми. Коли чоловік стоїть перед вибором – музика чи сім'я. Коли дружині набридають постійні гастролі чоловіка. Коли вона забирає дітей і переїжджає до матері. Коли чоловік сідає на стакан, себто, співається, себто, вдаряється в віскі... чи сидить на наркоті... Коли слава псує стосунки. Коли відвертаються близькі, вважаючи, що таким чином допомагають. Коротше кажучи, через це все пройшов Джонні Кеш (ви ж знаєте, хто це за один?). Проте він не лише це пройшов, але й пішов далі. Записав концертний альбом «У Фолсомській тюрмі» 1968 року випуску. Наступного року – концертник «У тюрмі Сан Квентін». І, взагалі, справи Джонні Кеша пішли на славу. Чи то Джеймс Менголд упорався на «ура»?

ОГЛЯД БЛОГОСФЕРИ

pelenka_v

15.06.2010

З метою встановлення порядку на любовному фронті, наказую притягати до кримінальної відповідальності:

1. Жінок, що стріляють очима, за ст. 202 КК, як за умисне застосування вогнепальної зброї.
2. Чоловіків, які доглядають за чужими жінками, - за ст. 163, як за полювання в забороненій зоні.
3. Чоловіків, які живуть з чужими жінками, - за ст. 76, за користування чужим майном без відома господаря.
4. Жінок, які живуть з чужими чоловіками, - ст. 125, за крадіжку енергії.
5. Жінок, що фарбують губи, брови, вії, та носять перуки, - ст. 155, за зміну фасаду без відома архітектора.
6. Дівчат, які досягли 25-річного віку і жодного разу не вийшли заміж без поважних причин, - ст. 451, за саботаж.
7. Чоловіків, що не одружилися до 25-річного віку, - ст. 418, за простий механізму в робочий час.
8. Жінок, що кидаються на ший з першого дня знайомства, - ст. 75, за напад на беззбройну людину.
9. Подружжя, що прожили в шлюбі більше двох років і не мають дітей, - ст. 145, за недбале ставлення до своїх обов'язків.
10. Чоловіків, що вступають у зв'язок з дівчиною, - ст. 134, за незаконну розробку надр і порушення встановлених правил їх охорони.
11. Жінок, які змушують своїх чоловіків жити у тещі, - ст. 93, за поміщення здорової людини в божевільню

НАКАЗ ВСТУПАЄ В ДІЮ З МОМЕНТУ ОПРИЛЮДНЕННЯ, ТОБТО НЕГАЙНО

flakelviv

19.05.2010

лише ісконні, автентичні галичани можуть жалітися одночасно на то, що вони бідні, і на то, що їм всі заздрають.

ОСЬ ТАК ОТ...

mi_lavi

1.1.2010

Вчора на сайті знайомств встановила статус «Не шукаю сексу на одну ніч!». І мій рейтинг на цьому сайті чомусь упав, мною вже так не цікавляться....

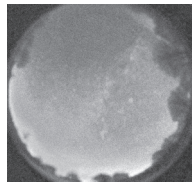
Хлопці я що «спортіла себе репутацію»?

артыром

1.1.2010

Папа Римський звернувся до Київської міської державної адміністрації з проханням перейменувати вулицю Червоноармійську на Інквізиторську.

zelene_nebo

28.01.2010

по дорозі додому думала про те наскільки різноманітним стало моє життя за останні роки, скільки різного досвіду здобула сиділа сьогодні в автобусі біля п'яних брудних смердючих бездомних.. вмостила по між двох.. а потім помітила як на мене інші косять..то я у відповідь всім лише посміхалась..і ми всі на гальорці сиділи щасливі місяць тому ходила на один з найкрутіших бенкетів у місті, де збираються всі найзаможніші банкіри, везли мене на найкрутішій машині..там теж всім усміхалась.. ходила недавно на ковзанку з дітьми, каталась на санках, і також на уроки ковзанів ходжу Два дні тому отримала заслужену похвалу, підвищення зарплати і посади на роботі вчора мене запросили знятися у фільмі кожного дня розмовляю з чоловіком 75 років і бавлюсь з дитиною 9 місяців в мене є добрі друзі що працюють на федеальний уряд і є професорами з купую нагород, а також є і ті, які роками вже не працюють -30 градусів то класна погода.. і +30 теж непогана.. минулої неділі танцювала з хлопцем на 2 голови вищим, і відразу після нього з іншим який був на 2 голови вищим і як можна не любити життя!!

СТАТУС МАЄ ЗНАЧЕННЯ!

strongowski

23.06.2010

В той час коли в нас при владі кримінальна гопота, в Африці ніяк не можуть подолати СНІД і голод, агресивно-мусульманські країни потроху здобувають ядерну зброю, а під США ніяк не можуть затнути дірку з нафтою, мене особливо розчулює бажання декого в жж поговорити про страшніші речі, користуючись середньовічним набором аргументів: «Интересно, каких детей смогут воспитать «однополые родители»? И во что превратится цивилизация через несколько таких поколений...» -- судьбы цивилизації людину хвилюють. Не менше.

westerby

23.06.2010

Хотів написати про то що Фьодрич правильно назвав Ізраїль (члена УЄФА і Євровижи) європейською країною але напишу ліпше про шось інше. Во є та нова реклама львівського пива 1715 там де екран вертикально поділений навпіл сьогодні / давніші часи, і там персонажі переходять туди-сюди тагеби мандрують між часами. Так от, не знаю чи ви помітили але там є така офіціантка яка несе гальби пива і коли вона переходить з 2010-го в 1715-й рік то в неї збільшуються цицьки.

SOME FOLLOW UP REFLECTIONS

jarkokozak

1.1.2010

У дворі будинку на Великій Васильківській, практично навпроти палацу «Україна» розвелись пацюки. Здорові такі, годовані :) Нарили собі купу виходів біля лавочки, де народ курить, і шастають туди-сюди. А ще на цій лавочці ночує наш дворовий бомж. Молодий хлопець, років 25 на вигляд. Ходить в піджаку. Напивається і спить собі. Як би його ті пацюки не з'їли.

ПІД ВІКНАМИ

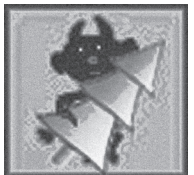
faina_kaplan

23.06.2010

Двоє співробітників пережили в Італії синдром Стендаля. Одна жінчина в Римі, а інша подорожувала в різних містах. Кажуть, що перебування в місцях скопичення ізвесних архітектурних споруд привело до неконтрольованого плачу і істерики. Одна з цих жінок не хотіла повертатись додому і їй стоїло багато сили волі і допоміжні родичів, щоб поїхати назад і повернутись на роботу.

Я вам скажу, що синдром Стендаля можна пережити тільки коли подорожуєш один, без сім'ї. Бо я наприклад не представляю як можна взагалі дивитись зацікавлено на артефакти, коли з тобою сім'я і один хоче пісати, інший їсти, третій - випити. І в тебе ухоче не менше як два часа, щоб задовольнити потреби сім'ї. А коли ви виходите обратно на вулицю дивитись на артефакти, то той що поїв, хоче какати, той що попісав, хоче морожена, а той хто випив, хоче пісати. І так без кінця.

Сім'я крепко держе тебе на землі, який там синдром Стендаля.

giggster

Вимальовується нове віяння, що охопило ві-ай-пі шикарних дур. раніше це був власний кліп і яростна ротація за будь-які гроші. тепер – власна арт-галерея і гавнокартини ногою з елементами еротики за 5 тис. баксів.

все, цю поешть уже не зупинити. тепер матимемо на кожному кроці виставку робіт "я так бачу світ!". а, як ми знаємо з попереднього, музичного періоду заповнення пустоти, скромність в оцінці власного творчого потенціалу не входить в число чеснот цих людей.

отже пару років вони купуватимуть друг у дружкі еротичні футболки і тихенько віддаватимуть їх родичам в рідному селі, влевненні при цьому, що, на відміну від галькиних і олькиних, ІХНІ картини – звісно, шедеври.

цитата в temu:

На вопрос о популярности галереи она страстно воскликнула «невероятно популярна!».

- И что, много людей ходит?

- Не то, чтобы много, но среди тех, кто пришел, галерея невероятно популярна.

СИНДРОМ СЕНДАЛЯ

БІЛЯ ТУАЛЕТУ

zaharko

16.06.2010

Прийшов чувач сильно п'яний, пустіть – каже – на балкон, лізти наверх, бо там моя жінка і не пускає. Ми йому кажемо – не можна, в нас балкон забраний ґратами від дітей.

Він каже – дайте гляну, пустіть гляну.

Пішов через всю хату на балкон, не – полізу, там збоку відчиняється.

Тут я вже не витримала і стала кричати – мужик пішов.

Але я ж точно знаю, що нагорі не живе він, там живуть два студенти, я пару днів тому до них ходила, просила музику зробити тихіше.

І ще сусідка днями мені казала, що от біда – знов отой сусід справа з тюрми вернувся....

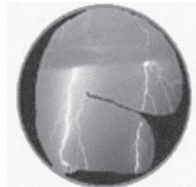
І що тепер робити?

sapfo

5:59 PM

Часом мені здається, що я народилася для чогось неспісичного, але чому тоді я будую своє життя у повній відповідності до соціальних стереотипів?

comrade_molotov

МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ "ПОВНА ПИВНИЦЯ" 2010.

з 15 до 27 серпня. в селі Старі Баби (всього 15 км від радехова в сторону сокаля). Місце дії - поле площею 2 га (на якому росте картопля)

Хедлайнери - коні, фірман, баба галя, дорога родина.

Здається в оренду на 1 день:

1 мотика - 15 грн

2 лопата - 30 грн

3 кошик - 25 грн

4 мішок - 10 грн

5 мішок кубинський - 20 грн

6 відро - 5 грн

7 тачки - 50 грн

Атракції за 1 годину:

1 водіння коня при виорюванні - 200 грн

2 ходіння за плугом - 300 грн

3 збирання виораної картоплі - 500 грн

4 пиздіння і розказування анекдотів - 5000 грн

5 NEW: водіння мотоблока з плугом для виорювання - 7000 грн

Вхід - Безкоштовно!!!

Спонсор - самогонварильна фабрика баби Катерини.

Зв'язок - лове тільки квістаф

ДЖОНАТАН
ЛІНН,
ЭНТОНИ
ДЖЕЙ
ДА,
ГОСПОДИН
МИНИСТР

cvieri_ua

24.06.2010

Ті, що не мають ні хліба, ні сала - ледацюги.

Ті, що мають хліб, але не мають сала - середній клас.

Ті, що мають хліб і сало - багаті.

Ті, що мають щось, окрім хліба і сала - олігархи.

Ті, що дають хліб, а хочуть взяти сало - банкіри.

Ті, що збирають сало, а дають хліб - бюджет.

Ті, що стережуть сало за хліб - міліція.

Ті, що возять хліб, а вивозять сало - інвестори.

Ті, що давали нам трохи хліба, трохи сала, яке ми проїли - МВФ.

ВАРШАВА

neltharian

5:59 PM

Приїхав до Варшави пишу на латинський клавіші на кацапський суто по пам'яті :))))))

Вобщем кордон це ЖЕСТЬ

5 годин чекали.

Корки у Варшави теж не злы

Цыни - такы як в настыльки в злотих. Заходив в КФЦ - хавка кращза ных в маку ы навты в перерахунку на гривны дешевша.

А шо я роблю у Варшавы??

Я приїхав на METALLICA

Вот такшо в мене сьогодны день кайфу.. мб завтра шобс напишу як нэ то скоро вернуся в украьну ы в интернет папа

mykolap

15.06.2010

я б українській вітвіч би толькі за то, як на нім розмовляє Азаров...

mme_katastrophe

11:42 PM

під час інтернаціональної попойки в піцерії взяла наступні речі:

а) в мексикі ніколи не говорять про погоду, бо вона в них завжди однакова і

б) монгольська мова пишеться кирилицею

ХТО
Є
ХТО
В
УКРАЇНІ?

РОЗМАЛЮВАТИ СТІНИ

Таке рішення прийняли якогось літнього вечора кілька волонтерів, яких випадком долі закинуло до Львова на 2 дні. Побачивши на фото нецікаві білі стіни благодійної крамнички «Оселі», дівчата відразу придумали як зробити місце веселишим та привабливим для відвідувачів.

В основу концепції розпису лягла ідея дому, який можна створити і відновити навіть у зруйнованих стінах. Тому вже наступного дня зранку інтернаціональна команда волонтерів (з Польщі, Чехії, Словаччини, Франції та України) взялася за пензлі з фарбами і зробила з білої і трохи обтертої стіни затишний інтер'єр з м'якими фотелями, торшером, телевизором та котом.

Ось так тепер виглядає Благодійна крамничка, яка діє при ЛМГО «Оселя».

Тут за благодійну пожертву можна придбати речі, які віддають мешканці Львова та Винник безпритульним людям. Ця крамничка є джерелом утримання спільноти, в якій проживають 20 осіб, а також безкоштовно тут можуть отримати одяг безпритульні люди, які приходять в Осередок підтримки бездомних, щоб помитися та попрали свій одяг.

Збирання непотрібних речей від мешканців міста та їхнє подальше використання для потреб найбільш вразливих є типовою діяльністю Міжнародного руху «Емаус». За таким принципом на сьогодні функціонують майже 400 спільнот в цілому світі.

Якщо Ви маєте вдома речі, які непотрібні Вам, але можуть знадобитися іншим – не викидайте, а зателефонуйте до нас за номером 296-33-03. А також запрошуємо Вас відвідати крамничку, придбати щось оригінальне та підтримати безпритульних.

Як Ви можете допомогти бездомній людині?

Просто відірвіть цей купон і віддайте людині, яка потребує інформації.

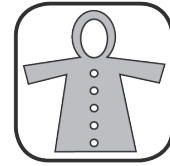

ДЕ ПОЇСТИ?

ДЕНЬ	ЧАС	АДРЕСА	ОРГАНІЗАЦІЯ
Понеділок	13:00	вул. Б. Хмельницького, 189 а	Згромадження «Мілес Єзу»
Вівторок	12:00	пр-т Червоної Калини, 127 а	Християнсько-Євангельська Церква «Божий мир»
	13:00	вул. Б. Хмельницького, 189 а	Згромадження «Мілес Єзу»
Середа	12:00	вул. Мельника, 8а	Церква «Християнська надія»
	13:00	вул. Б. Хмельницького, 189 а	Згромадження «Мілес Єзу»
	13:00	Кінотеатр «Сокіл» (вул. В. Великого 14а)	«Посол +»
	14:00	Біля палацу ім. Г. Хоткевича	Церква «Осанна»
Четвер	12:00	вул. Миколайчука, 8	Церква «Християнська надія»
	12:00	пр-т Червоної Калини, 127 а	Християнсько-Євангельська Церква «Божий мир»
	13:00	вул. Б. Хмельницького, 189 а	Згромадження «Мілес Єзу»
	14:00	Сквер біля Порохової вежі	ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
	18:00-19:00	Піший патруль: ц – ва Переображення – ц-ва св. Андрія, вул. Банківська – Головний вокзал	Спільнота Святого Егідія
П'ятниця	13:00	вул. Б. Хмельницького, 189 а	Згромадження «Мілес Єзу»
	14:00	Рясне – 1. сквер біля супермаркету «ВАМ»	Церква «Християнська надія»
	14:00	Сквер біля Порохової вежі	Пресвітеріанська церква
Субота	13:00	вул. Б. Хмельницького, 189 а	Згромадження «Мілес Єзу»
	14:00	Дворик палацу ім. Г. Хоткевича	Церква «Осанна»
	15:00	патруль: ц – ва Переображення – ц-ва св. Андрія, вул. Банківська	Спільнота святого Егідія
Неділя	13:00	вул. Б. Хмельницького, 189 а	Згромадження «Мілес Єзу»
	15:00	Сквер біля цирку.	Ініціативна група «Їжа замість зброї»

Де отримати теплий одяг:

вул. Кирилівська, 3 а,
Львівський міський соціальний центр, 16.00 - 18.00
Тел.: 8 (032) 233-10-49 (гаряча лінія)

Львів – Винники, вул. Винниченка, 3
(бічна Миколайчука, «Галактика»)
Понеділок – П'ятниця, 10:00–13:00,
«Осередок Кофоеда» («Оселя»)

Де помитися, підстригтися і випрати речі:

Львів – Винники, вул. Винниченка, 3
(бічна Миколайчука, «Галактика»)
Понеділок – П'ятниця 9:00 - 14:00
«Осередок Кофоеда» («Оселя»)

Де переночувати:

вул. Кирилівська, 3 а,
Львівський міський соціальний центр, 18.00 - 20.00
Тел.: 8 (032) 233-10-49 (гаряча лінія)

Де отримати реєстрацію та відновити паспорт:

вул. Кирилівська, 3 а,
Львівський міський соціальний центр
(юридичні консультації, відновлення втрачених документів,
постановка на облік, реєстрація за переважним
місцезнаходженням).
Тел.: 8 (032) 233-14-79, 233-10-49.

Де можна поступово відновити своє життя?

м. Львів-Винники, вул. І. Франка, 69.
Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
(життя в спільноті, праця для свого утримання,
навчання та допомога іншим)

РУЙНАЦІЯ VIII

«Руйнація» -
наймасштабніший фестиваль
Західної України
закритого типу,
що проводиться під егідою:
«СЛУХАЙ СВОЄ - ОБИРАЙ СВОЄ».
2-3 жовтня, м. Львів, Палац Спорту «УКРАЇНА» (вул.
Мельника, 18) на Осінню РУЙНАЦІЮ VIII приїдуть:
ТОЛ, МЭRVA, МегамасС, Skinhate, CALIBAN. і ще понад 25

найкращих гуртів України

Вхід буде відкритим з 13:00!
Ти повинен бути!

www.bookforum.com.ua

Львів
ВІДКРИТИЙ ДЛЯ СВІТУ

ФОРУМ ВИДАВЦІВ У Львові

КНИЖКОВИЙ ЯРМАРОК
ЛІТЕРАТУРНИЙ ФЕСТИВАЛЬ
БІБЛІОТЕЧНИЙ ФОРУМ

16-19 вересня 2010

ЧАС ЧИТАТИ!

Палац Мистецтв, вул. Коперника 17 ■ проспект Свободи

Організатори:

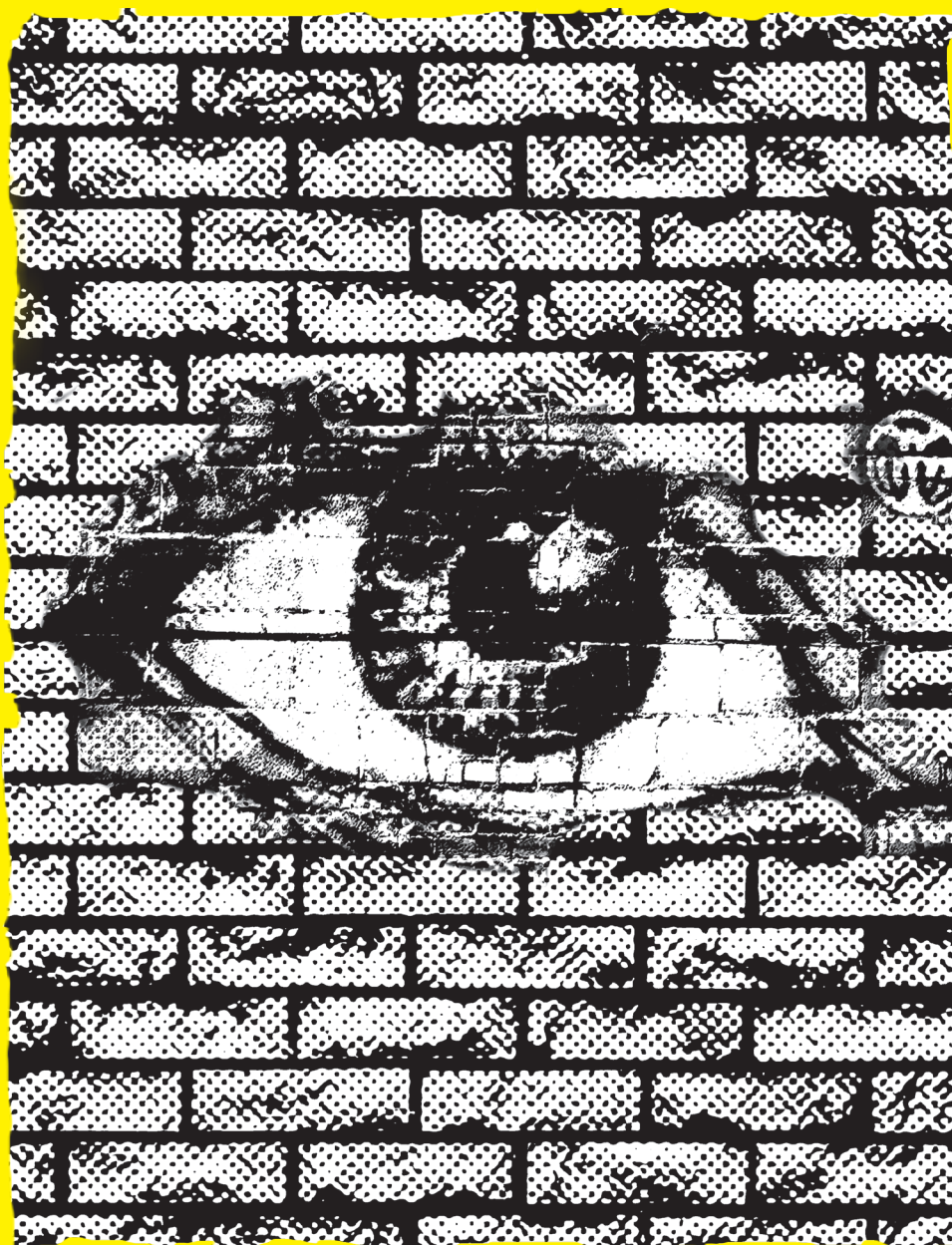
- Провідна організація "Форум видавців"
- Львівська міська рада
- Державний комітет телебачення та радіомовлення України
- Львівська обласна державна адміністрація
- Українська бібліотечна асоціація
- Українська асоціація видавців та електронно-видавничих компаній

Інформаційна підтримка:

- КРАЩА УКРАЇНЬСЬКА КНИГА 2010
- Львівська обласна державна телерадіокомпанія
- banner.ua медіальна рекламна мережа
- БІЗНЕС
- АНОКСЕН
- RadioJokc
- ZAXID.NET
- ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ
- 5
- Тиждень
- газета до-Українська
- КОНТРАКТИ
- Високий Змілок
- 24
- радіо Свобода
- КУЛЬТУРА.IVY.UA
- РАДІО ЛЬВІВСЬКА 100.8 FM ХВІЛЯ
- Профіль
- Буквоїд
- ЕКСПЕРТ
- ziK
- ЦЕНТР ЧИТАЧА
- ART ВЕРТЕН
- META
- gismeteo.ua

и р е с т е
НЕБА

ВОЛЯ NON-STOP

11